

Notulen van de vergadering van de raad van de gemeente Wassenaar, op dinsdag 27 oktober 2020, gehouden in de raadzaal van het raadhuis "De Paauw"; aanvang 14.30 uur

Aanwezig zijn:

- drs. L.A. de Lange, voorzitter;
 - mevrouw mr. M.M. Bellekom-Vogels, R. Bloemendaal, ir. B. Boon, ir. I.J.J. Borm, mevrouw D.C. van Deursen-van Gool, L.N.M. Van Doeveren MSc, drs. R. Everard, mevrouw drs. M.W. Gout-van Sinderen, drs. H.J.M. Hendrickx, ir. L.W. Koetsier, B.G.J. Menken, mevrouw G.C. Mulder-Jense, H.W. Mulder, J.G.C. van Noort, B.G. Paulides, ing. P. Ronke, ing. A.J.L. van Sloten, mevrouw drs. W.M. Weekhout, F.G. Weyn RA, leden van de raad;
 - mevrouw drs. A.J.M. de Ridder, drs. H.G. Schokker, C.J.M.W. Wassenaar, mevrouw mr. I. Zweerts de Jong, wethouders;
 - drs. J. Kleinhesselink, raadsgriffier,
- Verhinderd: mevrouw B.D.A. Hagen, mevrouw C. Klaver-Bouman
-

1. Opening vergadering en mededelingen

De **voorzitter**: Dames en heren, hierbij open ik de raadsvergadering van de gemeenteraad van Wassenaar en wel de raadsvergadering waarin we de begroting voor 2021 en de meerjarenbegroting gaan bespreken. Hartelijk welkom allemaal. Misschien even vooraf voor degenen die dit thuis volgen die zeggen 'goh een begrotingsraadsbespreking, maar ik zie nog niet alle raadsleden zitten'. Dat klopt, dat is het geval en dat heeft te maken met het feit dat wij deze begrotingsbespreking natuurlijk wel doen in bijzondere tijden en dat heeft natuurlijk te maken met corona en dat de raad van Wassenaar vandaag gelukkig wel met elkaar kan vergaderen want bij het bespreken van een begroting is het toch wel heel fijn als je elkaar daadwerkelijk kunt zien. Er is met de fractievoorzitters afgesproken dat in de eerste termijn er zo veel mogelijk de fractievoorzitters zijn en ook een aantal raadsleden, iedereen is natuurlijk gewoon welkom, maar een aantal raadsleden vindt het geen enkel probleem als ze er tijdens de eerste termijn niet zijn. Zo is iedereen zo veel mogelijk functioneel in dit gebouw en ik denk dat dit heel goed is, daarmee geven we als raad van Wassenaar een goed voorbeeld. Je bent op de plek die nodig is, maar we zoeken met elkaar ook niet de drukte op. Straks om 19.00 uur, na de avondschorsing, is er natuurlijk wel een volledige bezetting van degenen die aanwezig kunnen zijn omdat aan het eind van de bespreking natuurlijk gestemd wordt. Verder heb ik afmeldingen ontvangen van mevrouw Hagen, de plaats van het CDA voor de invulling van het nieuwe raadslid loopt nog, dus er is nog één plek minder op dit moment en ik heb al aangegeven waarom een aantal mensen er op dit moment niet is. Ik kijk verder rond, zijn er op dit moment mededelingen vanuit de gemeenteraad? Dat is niet het geval. Zijn er mededelingen vanuit het college? Ja dat is het geval, maar de wethouder die de mededeling kan doen is niet aanwezig en dat heeft te maken met de volgende mededeling. Vandaar dat ik deze mededeling even voor wethouder Klaver voorlees: "Geachte raad, in verband met de huidige quarantaineregels moet ik momenteel uit voorzorg thuisblijven, ik kan helaas niet fysiek deelnemen aan deze vergadering. Mijn collega Kees Wassenaar, wethouder Wassenaar, zal mij in deze raadsvergadering vervangen. Ik wens u een prettige en constructieve begrotingsbespreking toe. Met vriendelijke groet, wethouder Klaver. Dus wethouder Klaver is vandaag niet aanwezig.

2. Vaststelling agenda

De **voorzitter**: Dat waren de mededelingen en dan gaan we naar de vaststelling van de agenda. De orde van de vergadering is besproken met het presidium en later ook met het fractievoorzittersoverleg en zoals te doen gebruikelijk bij de begroting krijgt iedere fractie in de eerste termijn acht minuten spreektijd per fractie plus een extra minuut per raadszetel. Zodoende komen we aan de voorgestelde spreektijden en in de tweede termijn is dat vijf minuten plus een extra minuut per raadszetel. Dat komt uiteindelijk op het volgende neer. De begrotingsvolgorde wordt aangehouden, dus Hart voor Wassenaar krijgt in de eerste termijn acht minuten. Overigens heeft de griffier vandaag weer de klok uit de kast getoverd en de tijd zal worden bijgehouden. De VVD krijgt dertien minuten, Democraten Liberaal Wassenaar acht minuten, Lokaal Wassenaar! tien minuten, Groen-Links acht minuten, het CDA tien minuten, de PvdA acht minuten, D66 negen minuten, DITdus!, maar die is vandaag niet aanwezig, acht minuten en de fractie Mulder negen minuten. Dat heeft dan ook weer zijn vertaling in de tweede termijn. Dan weet u bij voorbaat ook inmiddels de volgorde van de sprekers en de minuten die daarbij horen, maar er is een noviteit en die is ook besproken met het presidium en de fractievoorzitters. Het was in Wassenaar het gebruik om in de eerste termijn bij de begroting, en overigens ook bij de kadernota, geen interrupties toe te staan, maar we willen toch een levendiger debat en daarom is als experiment geïntroduceerd dat er per raads-

fractie de mogelijkheid is om in de eerste termijn twee korte interrupties te plaatsen. Dat gaan we bijhouden en u moet wel de keuze maken wanneer u komt met een interruptie. Ik wil u nog wel meegeven dat een interruptie een korte vraag is en het is ook wel handig dat daar enigszins een kort antwoord op volgt. We houden de interrupties bij en als een interruptie gaat lijken op een gemiddelde toespraak van Fidel Castro, grijpen we in. Aan het einde van de beraadslaging gaan we natuurlijk stemmen over de programmabegroting, maar ook over de verschillende belastingverordeningen en die zijn op deze agenda ook helemaal netjes uitgesplitst en die zullen we ook een voor een aan bod laten komen want ik vind het ontzettend van belang dat u vandaag ook de marktverordening met alle rust en aandacht gaat vaststellen. Dat komt natuurlijk aan het einde. Verder in algemene zin, en dan ben ik door alle mededelingen heen, zoals we dat al een tijdje doen, hebben we deze ruimte zo goed mogelijk coronaproof ingericht en tijdens de schorsingen is de vraag als u de zaal verlaat, dan naar de plek gaat die ook is ingericht waar u straks ook als fracties kunt eten. Dan wordt er gelucht, dan worden de ramen opengezet en daarmee kunnen we ook zorgen dat het binnenklimaat iedere keer op een niveau is waarop het verantwoord is om hier met elkaar te kunnen vergaderen. Mijn vraag is of u een mondkapje op wilt doen als u opstaat en naar de plek gaat die vooraf door de griffie is aangegeven. Als we die discipline allemaal volhouden, kunnen we op deze manier met elkaar op een goede manier verder vergaderen vandaag. Dan is mijn vraag of u kunt instemmen met de voorliggende agenda en ook met de spreektijden en alles wat we hebben afgesproken. Dat is het geval, dan stellen we hem hierbij vast.

3. Spreekrecht

De **voorzitter**: We komen bij het onderwerp spreekrecht en dat vind ik eigenlijk wel leuk, we hebben een inspreker vandaag. We hebben een aanmelding van de heer Van der Nat en hij is al aanwezig. Mijnheer Van der Nat, er is aangegeven dat u vijf minuten de tijd krijgt om uw inspraakreactie te geven en daar geef ik u nu graag de mogelijkheid toe. Aan u.

De heer **Van der Nat**: Dank u wel voorzitter. Geachte voorzitter, geachte raad, hartelijk dank dat ik hier even aan het woord mag zijn. Sommigen van u kent mij al, maar voor degenen die mij nog niet kennen, ik ben Marvin van der Nat en ik woon sinds vier jaar in het prachtige dorp Wassenaar. Ondanks dat Wassenaar een prachtig dorp is, maak ik me toch ernstige zorgen. De gemeente Wassenaar loopt in vergelijking met het merendeel van de gemeenten achter wat betreft de Inclusieagenda. 86 gemeenten hebben die al klaarliggen of zijn inmiddels vergevorderd met deze agenda, in 2016 is het VN-verdrag al geratificeerd. Ik volg nu enige tijd de politiek in Wassenaar en ik proef geen urgentie op dit onderwerp, sterker nog het is een tijdlang onder de radar gebleven en op enig aandringen van een aantal politieke partijen kwam het uiteindelijk meerdere keren op de agenda van de commissie en uiteindelijk op die van de raad, maar ook voor de corona werd dit onderwerp steeds vooruitgeschoven. Tijdens de laatste commissie Sociaal Domein voor de zomervakantie hoorde ik de wethouders zeggen dat er in 2021 toch Inclusieagenda komt. Het spijt me dat ik het moet zeggen, maar ik voel me als onderdeel van deze doelgroep niet serieus genomen. Ik verwacht geen directe wonderen, maar het gaat om een verbetering aan de hand van een agenda. Bij nieuw beleid moet altijd rekening worden gehouden met de positie van mensen met een beperking. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is: niet over ons, zonder ons. Betrek altijd mensen met een beperking bij het maken van beleid en het stellen van prioriteiten zoals het nieuwe Centrumplan. Uiteraard begrijp ik dat er ook andere belangrijke vraagstukken zijn en dit veel tijd en geld kost, maar gelukkig worden mensen met een beperking steeds meer geaccepteerd en worden hun talenten in deze maatschappij gezien, maar we zijn er nog lang niet. Juist deze ervaringsdeskundigen kunnen betrokken worden om de Inclusieagenda te maken en de mensen te laten meedoen en zich in deze gemeente te laten ontplooien. Volgens de richtlijnen van de VNG wordt ook aangeraden om dit te doen. Ik hoor te zijner tijd graag of dit al is gebeurd of gaat gebeuren. De SGW doet zeker haar best, maar ik geloof dat, als we de krachten kunnen bundelen, we juist verder komen. Heeft de gemeente bijvoorbeeld al nagedacht over een werkgroep Lokale inclusie of het aanstellen van een coördinator Inclusie? U raadt het misschien al, ik stel me graag voor beide beschikbaar, niet voor mezelf maar voor elke inwoner die een beperking heeft en/of een hoge leeftijd heeft mogen bereiken. Zoals gezegd, is het heel breed en soms is het handig als je even ergens op geattendeerd wordt, bijvoorbeeld op het groenonderhoud. Er is besloten om daarop te bezuinigen. Er zijn nu voetpaden die bijvoorbeeld met een rollator of rolstoel niet meer begaanbaar zijn en zo is er nog een aantal zaken waarover ik binnen de gemeente nog nooit iets heb horen zeggen, bijvoorbeeld hoe het zit met de integratie van mensen met een beperking binnen sportclubs. Je wilt mensen met een uitkering graag laten werken, waarom heeft de gemeente Wassenaar geen banen omtrent de banenafpraak van het UWV? Waarom komen woningen voor mensen met autisme maar niet van de grond? Kennis en ervaring is hierbij essentieel, maar helaas heb ik zelf aan den lijve ondervonden dat de bewustwording binnen onze gemeente ver te zoeken is. Wat tevens tot vragen in deze raad heeft geleid, is de rechtszaak over WMO-begeleiding van ongeveer anderhalf

jaar geleden, herinnert u zich dat nog? Dat was ik, ik speel onder andere topsport, maar de gemeente vond dat ik prima een paar niveaus kon zakken, zodat het geld bespaard zou worden. Dit is de rechtszaak op een korte manier samengevat. De bewustwording dat iemand met een beperking hoog kan sporten, maar daarbij wel professionele hulp nodig heeft, was er niet en deze rechtszaak heeft anderhalf jaar geduurd, ik heb anderhalf jaar thuis gezeten. Om de bewustwording te vergroten, ben ik voorstander van het organiseren, van een event, bijvoorbeeld iedereen in een rolstoel een parcours laten afleggen, dat is prima te doen met de RIVM-maatregelen. Ik denk daar graag over mee. Tevens bestond de afgelopen jaren het manifest Koplopergemeente, iedereen doet mee, waarbij de gemeente de intentie kon uiten om hier actief mee te beginnen. Helaas is deze termijn al verstreken en kan de gemeente zich daar niet meer voor aanmelden. In oktober 2020 was de week van de toegankelijkheid en wat zou het mooi zijn als de gemeente in het verlengde hiervan het manifest alsnog symbolisch zou ondertekenen. Ik dank u hartelijk voor uw aandacht en wens u allen een vruchtbare vergadering en wie weet tot ziens.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van der Nat. U geeft wel blijk van een sportachtergrond, u kunt heel precies timen, dank daarvoor.

De heer **Van der Nat**: Graag gedaan.

4. Notulen

De **voorzitter**: Dan gaan we naar agendapunt 4, de notulen van de raadsvergadering van 13 oktober jl. Daar worden nog de laatste puntjes op de i gezet en het voorstel is dat die de volgende raadsvergadering worden besproken. Ik zie instemmend geknik, dan gaan we dat doen.

5. Programmabegroting 2021

De **voorzitter**: Dan beginnen we aan de bespreking van de Programmabegroting 2021. Als eerste fractie nodig ik de heer Hendrickx uit voor zijn eerste termijn. Het woord is aan de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel voorzitter, hij loopt. Begroting 2021-2024. Voorzitter, laat ik maar eens beginnen...

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx nog even voor de orde. Een van uw collega's, de heer Van Sloten, is er op dit moment niet omdat hij het raadswerk met zijn werk moet combineren en het is geen desinteresse dat hij er nu niet is, maar als eenmansfractie kun je maar op één plek tegelijk zijn en hij zal wat heen en weer hoppen, dan weet u dat als verklaring. Hij geeft op dit moment overigens ondersteuning aan de Coronawet, dat is ook belangrijk. De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel voorzitter, hij kent mijn tekst al. Laat ik beginnen met een citaat uit een persbericht van de VVD en het CDA in De Wassenarsse Krant van 23 mei 2018: "De heer Henri Hendrickx van Hart voor Wassenaar heeft echter te elfder ure de onvoorwaardelijke eis gesteld dat er een extra lastenverzwaring dient te worden doorgevoerd voor de inwoners van Wassenaar en haar toeristen ter hoogte van € 2 miljoen per jaar. Dit moest worden ingevuld met een verhoging van de ozb met 15% en een extra stijging van de toeristenbelasting van twee jaar met elk 20%, dit zou elke inwoner ruwweg € 80,00 per jaar kosten. De VVD en het CDA zijn ervan overtuigd dat het conceptcoalitieakkoord degelijke financiële kaders kent. Essentieel is het uitgangspunt dat de begroting structureel sluitend dient zijn, daartoe wordt een aantal maatregelen voorgesteld, een verdere omvangrijke lastenverzwaring voor haar inwoners en toeristen achten deze partijen niet alleen onnodig, maar ook onverstandig. De analyse waaruit blijkt dat dit noodzakelijk zou zijn, wordt bovendien niet onderschreven door de gemeentelijke adviseurs". Voorzitter, we hebben inmiddels een fris en nagenoeg nieuw team met één gouveouwe op Financien en ik wil hen onze complimenten geven. Nieuw, in korte tijd en onder lastige omstandigheden is het hen gelukt om een begroting voor 2021 in elkaar te zetten, structureel in evenwicht en met een klein plusje, heel goed. Tot nu toe is Hart voor Wassenaar eigenlijk heel tevreden, met de begroting van 2021 wordt een verhoging van de ozb gerealiseerd van in totaal 16%, slechts 1% meer dan wat Hart voor Wassenaar wenste. Ook is de toeristenbelasting op advies van Hart voor Wassenaar stevig verhoogd, een betere samenwerking tussen oppositie en coalitie kun je je bijna niet voorstellen. Perfecte uitvoering en dat terwijl we geen wethouder hoefden te leveren en we de coalitie er over anderhalf jaar de schuld van kunnen geven. Hart voor Wassenaar is voor een degelijk en solide financieel beleid. Voor de duidelijkheid, verhoging van de ozb is niet onze hobby, maar een verhoging van de ozb is wel onderdeel van het financiële beleid in relatie tot wat we willen zijn voor Wassenaar en de Wassenarders en goed beleid hebben we nog steeds niet gezien. Sinds in 2014 de inkomsten van de gemeenten met € 3 miljoen tot € 4 miljoen zijn verlaagd, in

2014 en 2015, was het aanmodderen, de trukendozen werden wijd opengerukt, er werd mondjemaat bezuinigd en de algemene reserve werd geplunderd om lopende uitgaven te kunnen betalen, dat heeft ons de afgelopen zes jaar net bovenwater gehouden. Intussen houdt de kostendruk stevig aan en laat ik een voorbeeld geven. In de begroting van 2019 werd aangegeven dat de totale lasten in 2021 € 58,4 miljoen zouden zijn en nu we werkelijk voor het jaar 2021 staan, zijn de totale lasten begroot op € 63,7 miljoen, een stijging in twee jaar van maar liefst 9%, maar iedere kruik gaat net zo lang te water tot hij barst. Het afgelopen jaar hebben we een aantal documenten gezien en het eerste document is 'Wassenaar 2030'. Ik heb er de afgelopen dagen nog eens doorheen gelezen, eerst was het een visie, vervolgens werd het een strategische agenda en de laatste promotie is dat het een uitvoeringsagenda is. Heel veel gevleugelde woorden over toeristen, regionale samenwerking en internationals, het is echt exact wat de Wassenaarders willen horen. Er staat ook in dat we zorgdragen voor onze monumenten en dat we de gemeentelijke monumenten goed onderhouden en vervolgens beslist het college om de Warenar, een van de meest iconische gemeentelijke monumenten, te slopen en te vervangen door een doos met vijftien appartementen. Wij vragen ons af in hoeverre we kunnen bouwen op wat dit college schrijft en in welke mate het opportunisme van de coalitie en het college ons blijft verrassen. De kadernota bleek niets meer te zijn dan de voorloper van de begroting die nu voorligt en een begroting kijkt niet verder dan het volgende jaar. Intussen hebben we ook een document gekregen, de discussienota 'Middelen op weg naar 2030'. De keiharde conclusie: in de komende jaren ontwikkelt zich een negatief effect van ten minste € 2,5 miljoen, mogelijk zelfs € 9,5 miljoen en een middenvariant van € 5,5 miljoen negatief per jaar en dat boven op de lopende verholde tekorten van € 3 miljoen per jaar. Waarschijnlijk lees ik een ander boek of hetzelfde boek anders. We zien daarover niets terug in de begroting, maar wat we wel zien, is een megalomaan investeringsprogramma van € 44 miljoen, waarvan ruim € 15 miljoen in 2021. Wanneer het geplande investeringsprogramma van € 44 miljoen wordt uitgevoerd, zullen van een plus op de bank van bijna € 29 miljoen naar een lening van bijna € 17 miljoen eind 2024 gaan. We denken in mogelijkheden en hier komen we op uit. We zien dat een aantal effecten niet of onvolledig is meegenomen en dat er ook nog kostenrisico's in de volgende jaren zitten. Het argument: 'we weten niet precies hoe groot de bedragen zijn, dus we doen nog even alsof ze er niet zijn'. We voorzien dan ook dat met dit beleid de lening in 2024 wel eens € 10 miljoen tot € 15 miljoen hoger kan uitkomen ondanks de verkoop van gemeentelijke onroerend goed. Als je dan in 2024 de rekening opmaakt, staat er een schuld van € 15 miljoen ondanks de verkoop van onroerend goed van ook € 15 miljoen en dat terwijl we in 2014 nog comfortabel op € 40 miljoen zaten. Een verschil van € 70 miljoen in tien jaar tijd, wij vinden dat eigenlijk onvoorstelbaar. We zien overigens een investeringsplan in de Groene Zone van maar liefst € 8,6 miljoen voor de komende vier jaar. Ik begrijp dit niet helemaal, we hadden een wilsovereenkomst met Katwijk die inhield dat er maximaal 5000 woningen zouden worden gebouwd en een minimale breedte van 1500 meter tussen de laatste steen in Wassenaar en de eerste steen in Katwijk. Vervolgens worden we erbij gelapt met een robuuste buffer van slechts 900 meter en nu zelfs al 5600 woningen. De wethouder had al toegezegd dat de wijziging van het aantal woningen in de overeenkomst deze raad zou passeren. Om een gevoel bij 'robuust' te krijgen, moet je 900 meter afzetten tegen de Prinsenweg die 1200 meter lang is. Loop je vanaf de rotonde op de Lange Kerkdam driekwart de Prinsenweg af, dan sta je al in Katwijk, maar daar mogen we dan ook nog een keer € 8,6 miljoen in investeren. Wij zijn niet amused en wij vragen ons af waarom Wassenaar zo'n bedrag moet ophoesten. Nog een onderwerp, het tarief voor de afvalverwerking. Hart voor Wassenaar heeft in 2019 tegen het raadsvoorstel gestemd, de verhoging van het tarief met 10% tot € 440,00 maakt Wassenaar tot de allerduurste gemeente van Nederland. Wij waren nummer 2 achter Den Helder en in Den Helder is het nu € 1,20 goedkoper dan in Wassenaar. Ziehier de gevolgen van desastreus beleid, meer wil ik er eigenlijk niet over zeggen. Voorzitter, het college steekt de kop in het zand en duwt het een jaartje verder. In deze begroting wordt niet geanticipeerd op de uitdagingen van de nabije toekomst en oplossingen zijn niet in zicht, sterker nog de problemen die zijn ontstaan na 2014 woekeren door en maken oplossingen extra moeilijk. Als klap op de vuurpijl een waanzinnig investeringsplan dat ons in de schulden drukt, onvoorstelbaar. Dit college heeft nog zestien maanden, in de begroting staat verschrikkelijk veel, maar geen prioriteiten en dat maakt het een blablaverhaal. Gooi alles wat je kunt bedenken in een pot, zodat niemand er nog soep van kan maken, maar één ding weten we zeker, deze coalitie is nu al kampioen Tariefsverhogingen. Wij zien uit naar de begroting van 2021 en over 69 weken zijn er verkiezingen. Dank u.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Ik zag nog een interruptie van de heer Van Doeveren. De heer Van Doeveren.

De heer **Van Doeveren**: Ja voorzitter, ik heb toch het hele betoog even tot me genomen. In het begin zei de heer Hendrickx: we hebben een mooie samenwerking, we hebben samen de lasten verhoogd, bezuinigingen. Die bezuinigingen en lastenverhogingen heeft hij niet gesteund toen we

die begroting hier bespraken en vervolgens is hij wel erg kritisch op alle investeringen die we doen. Volgens mij zijn dat investeringen die Wassenaar hard nodig heeft. Het geeft een beetje een Dagobert Duckbenadering, alsof je zwemt in het geld en dan met elkaar alles uitgeeft en per dag alleen maar kijkt hoeveel je in kas hebt. Wat ik heel jammer vind, is dat niets wordt gezegd over dat we ook sparen en de vraag aan de heer Hendrickx is waarom hij altijd een half verhaal vertelt, niet eerlijk zegt dat we ook sparen voor nieuwe investeringen en alleen maar cijfers noemt en die presenteert op een manier die hem uitkomt zonder het eerlijke verhaal te vertellen dat we natuurlijk sparen om al die investeringen terug te kunnen betalen als ze aan vervanging toe zijn.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Uiteindelijk ontdek ik er inderdaad een korte vraag in.

De **voorzitter**: We timen ook de interrupties en dit was een interruptie van 49 seconden.

De heer **Hendrickx**: Heb ik dan elf seconden om te antwoorden of zijn die antwoorden onbeperkt?

De **voorzitter**: Ik ben benieuwd naar uw antwoord.

De heer **Hendrickx**: Mijn tijd is nu voorbij.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx, ik ben benieuwd naar uw antwoord, gaat uw gang.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel voorzitter. Er zijn twee antwoorden. In de eerste plaats is het natuurlijk zo dat je niet echt hebt kunnen sparen als je in 2014 € 40 miljoen op de bank had en je tien jaar later € 70 miljoen hebt uitgegeven. In de tweede plaats, als je het per jaar bekijkt, zie je dat de cash outflow € 3 miljoen tot € 4 miljoen per jaar belooft en dat de afschrijvingen niet gereserveerd worden en dat betekent heel eenvoudig dat daar waar afgeschreven wordt het niet in een pot wordt gestopt ter financiering van de volgende investering. Er blijkt dus heel eenvoudig dat ik wel het hele verhaal vertel, maar de heer Van Doeveren graag halve verhalen gelooft en dat moet hij vooral zelf weten. Dank u wel.

De **voorzitter**: Interrupties gaan in tweeën, misschien ter vervolmaking. De heer Van Doeveren.

De heer **Van Doeveren**: Ik wist niet dat de heer Hendrickx het moeilijk vindt als hij geïnterrupteerd wordt, maar dat ga ik nu toch proberen. Natuurlijk schrijven we die investeringen af. Vervolgens miskent hij wel, en daar gaat mijn vraag aan de heer Hendrickx over, dat het geen geld is dat de heer Hendrick à la Dagobert Duck thuis in een pakhuis heeft, maar dat het geld van ons allemaal is dat we ook broodnodig moeten investeren in dingen die we nodig hebben, in ondernemers die een betere Langstraat willen, in een sporthal, dat zijn allemaal dingen waarvan de heer Hendrickx zegt 'het kan niet'. Uiteindelijk kijkt je tegen een pakhuis aan en heeft Wassenaar er niets aan. Mijn vraag is: neemt hij dat nooit mee als hij voorstellen afweegt?

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, ik heb ook een paar interrupties voor de heer Van Doeveren en die komen zo. We hebben afgesproken dat er korte vragen worden gesteld, maar ik vind het prima als er een betoog en al die onzin bijkomt.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx, even voor de orde. Dit zijn echt wel de interrupties. We hebben het niet voor niets getimed, zullen we ons gewoon bij de inhoud houden? Het oordeel doe ik wel. Mijnheer Hendrickx, aan u.

De heer **Hendrickx**: Ik kan heel goed tegen interrupties want als er goede interruptie zijn, kan ik ze zeker waarderen. We hebben geld op de bank en dat is voor het overgrote gedeelte de afgelopen jaren gebruikt voor de lopende kosten, dat is een keuze, dan kan, dat mag. Dat is de ene kant van het verhaal en de andere kant van het verhaal is dat je geld aanwendt voor de dingen die je wilt. In het coalitieakkoord staat dat deze coalitie nooit zal overgaan tot schulden, dat zal ze dan net lukken voor de verkiezingen, maar daarna komt de zondvloed en zakken we weg in de schulden. In de geest van dit coalitieakkoord zou een conservatief beleid, inclusief afschrijvingen, het correcte zijn, maar dat is hier niet het geval. Er wordt de komende jaren gewoon flink geld uitgegeven zonder dat er een dekking voor komt, € 70 miljoen en dat is heel veel geld. Ten tweede, dat wil ik een beetje als voorbeeld gebruiken, daar waar in Den Haag € 180 miljoen wordt ontvangen voor de verkoop van aandelen wordt dat gereserveerd voor investeringen die echt van nut zijn en

de vraag is wat hiermee aan de orde is. Wij zijn heel nadrukkelijk voor goede investeringen, maar wij zijn ook heel nadrukkelijk voor een goede dekking van die investeringen en dat is dan weer de helft die de heer Van Doeveren vergeet. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dank u wel voor de eerste termijn en het woord is aan de heer Van Doeveren.

De heer **Van Doeveren**: Ja dank u wel voorzitter. Voordat ik inhoudelijk aftrap bij de begroting vind ik het niet meer dan logisch dat je eerst even stilstaat bij de omstandigheden waaronder we vooruitkijken naar 2021. Een periode met veel onzekerheid voor inwoners, verenigingen en maatschappelijke organisaties over hoelang de maatregelen rond het coronavirus nog duren en natuurlijk voor al die ondernemers die gewoon een rotjaar achter de rug hebben. We missen de gezelligheid, het elkaar opzoeken of gewoon dagelijks naar kantoor gaan. De impact van het virus is ontzettend groot en veel Wassenaarders weten of kennen wel iemand in hun omgeving die getroffen is. We leven mee met iedereen die direct of indirect is getroffen en natuurlijk blijven we via digitale gesprekken zo veel mogelijk in contact, juist nu daar behoefte aan is. Dat vraagt een gemeente die ook wendbaar en flexibel inspeelt op maatschappelijke organisaties, ondernemers of wie dan ook zo goed mogelijk te ondersteunen en daar zijn we ruimhartig in met extra geld voor armoedebeleid dat we hebben geaccordeerd en natuurlijk voor ondersteuning van de Wassenaaarse horeca, winkeliers en andere ondernemers en daar zullen we vandaag ook voorstellen toe doen. Natuurlijk waardering voor een gemeentebestuur en ambtenaren die, terwijl we ook bezig zijn met het opsplitsen van diezelfde organisatie, het afgelopen jaar keihard gewerkt hebben om alle coronamaatregelen het hoofd te bieden. 2020 vroeg ontzettend veel van de gemeente en de uitvoering van het coalitieakkoord ligt ook nog redelijk op schema alsof corona er niet is als we al die voorstellen hier met elkaar bespreken, met een solide en verantwoordelijke begroting die sluitend is. Ik heb ook grote waardering voor de inleiding op de begroting, die is aanmerkelijk beter geschreven en daarin kun je als inwoner sneller lezen aan welke grote opgaven we werken en wat onze prioriteiten zijn. De afgelopen maanden hebben we veel nieuwe voorstellen gekregen, de woonvisie, het beeldkwaliteitsplan, de uitgangspunten Groene Zone en vele andere voorstellen. We zien die resultaten en daarvoor een compliment. Tegelijkertijd zijn we er nog niet, we moeten met deze begroting vooruitkijken met duidelijk ambitie, zoals in de inleiding, omgaan met onzekerheid en de risico's helder in kaart brengen. Dat is eigenlijk het maximale wat we nu kunnen doen. Ons werk om Wassenaar verder te helpen, problemen op te lossen en nieuw perspectief te bieden, zijn juist in deze tijd belangrijk en in grote lijnen kunnen wij ons vinden in deze begroting voor 2021. Als we echt vooruitkijken, willen we in 2021 natuurlijk eerst de zichtbare resultaten zien: de nieuwe sporthal de Kieviten, de gymzaal bij de Burmanlaan of het opknappen van het centrum. Dat zijn zaken waarmee alle inwoners verder kunnen en de VVD rekent er in de uitvoering op, die net zo belangrijk is als de beleidsvorming, dat die resultaten er in 2021 staan. Dat geldt ook voor wonen. We hebben nu een mooie woonvisie met een overzicht van alle grote locaties in Wassenaar – we zijn geen bouwgemeente – waar de VVD wil wel bouwen op bestaande locaties. Voor Den Deijl, de gemeentewerf en Kerkehout, wie kent die locaties niet, wordt eindelijk integraal gekeken naar wat nodig is en een compliment dat het college op Den Deijl kiest voor middeldure huur en koopwoningen, daar is onder starters en jonge gezinnen grote behoefte aan en daar willen we als VVD ruimte aan bieden, van politieagenten met een gezin tot tweeverdieners aan het begin van hun loopbaan. Daar ligt voor ons een belangrijke prioriteit. Bij beschermd wonen, een nieuwe categorie en een wettelijke taak waaraan we invulling willen geven, wil de VVD net als bij sociale woningbouw dat hier primair Wassenaaarse groepen worden gehuisvest. Breng daarom in kaart hoe die huisvesting eruit zou moeten zien en waar we onze schaarse plekken inzetten als we die woningen gaan bouwen. Daarover zullen we ook een motie indienen. Graag een reactie. Als we verder kijken naar de plannen voor 2021, met de gemeentewerf en Kerkehout zoals de begroting aangeeft, verwachten we ook duidelijkheid over de ambtenaren, niet alleen over het takenpakket maar ook over hoe ze naar De Paauw komen. Ik herhaal nog maar eens ons mantra dat we geen twee dure locaties willen aanhouden, terwijl we er een kunnen vrijspelen voor woningbouw. Op Verkeer is het terecht dat het college er nu voor kiest om geld vrij te maken voor het aanpakken van sluipverkeer en de tweede ontsluiting bij Duinrell. Ik ben het eens met Keer Verkeer, de Vrienden van Wassenaar en iedereen dat we in 2021 het sluipverkeer moeten aanpakken. Door corona is het verkeersonderzoek vertraagd, en dat is op zich logisch, maar in 2021 verwachten we wel een totaalpakket aan maatregelen. Met de ruim 5000 woningen op Valkenburg ligt er ook een duidelijke taak om het verkeer in Wassenaar-Noord richting ons dorp in de spits beter te reguleren. Graag een reactie van de wethouder. Een echt nieuwe ambitie in de begroting ligt bij verstandige verduurzaming, zo noem ik dat. Zo lees ik in het nieuwe pakket aan duurzaamheidsmaatregelen op groenbeheer en duurzaamheid, niet praten maar doen, niet op basis van emotie maar op basis van feiten, realistisch en haalbaar. Het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed, waardoor de vaste lasten dalen, is voor ons de juiste weg, dat geeft het goede voorbeeld en bespaart jaarlijks kosten. We steunen deze

nieuwe richting, maar aangezien het een groot traject voor de langere termijn met veel panden betreft, vragen we ons wel af welk afwegingskader het college hanteert. Is dat net als bij De Paauw met maatregelen die zichzelf in twintig jaar terugverdienen? Graag een reactie van de wethouder. Verder is het natuurlijk ontzettend mooi dat buurtverenigingen de kans krijgen om groenbeheerprojecten voor te stellen. In 2019 hebben we de bezuinigingen op groenbeheer geschrapt, volgens ons mag daarop niet worden bezuinigd. Het is ook een mooi voorbeeld van burgerparticipatie in de praktijk, maar helaas zitten we nog wel zonder een integraal voorstel voor burgerparticipatie, dus kom snel met een verstandig voorstel zonder kettingen, kralen, symbolen, referenda of andere onzin, kom gewoon met dat nieuwe voorstel. Verder is het goed te constateren dat op Valkenburg meters zijn gemaakt en we onze verantwoordelijkheid voor de Groene Zone nemen. Daarbij hoort een eerste inschatting van de kosten en die zit in de begroting. Hoe komt de wethouder aan dit grote bedrag en wat verwacht hij dat andere partijen concreet bijdragen, aangezien nu niet in een Wassenaarse bijdrage is voorzien. Daar steun ik ook de denkrichting van de heer Weyn, om dat verder uit te werken. Graag een reactie. Er zijn twee VVD-wensen in de begroting verwerkt, namelijk het opknappen van het strand en het extra geld om het bestemmingsplan voor de haven af te maken, dat zijn twee toonaangevende locaties in het dorp waar we meters willen maken. Ook een compliment voor het feit dat alle moties integraal in één overzicht staan, of ze zijn verwerkt of niet, dat is transparanter dan voorgaande jaren. Met alle projecten en ontwikkelingen in de openbare ruimte vraag ik wel aandacht voor de oproep, ook van de Vrienden van Wassenaar, om te komen tot heldere kaders voor zonnepanelen op daken. Het is belangrijk dat er een gelijk speelveld is voor alle Wassenaarders, de VVD steunt het wegnemen van belemmeringen zoals ook is gevraagd met de dereguleringsnota bij de kadernota, maar het Wassenaarse karakter moet overeind blijven en dat geldt in het bijzonder voor het beschermd dorpsgezicht. Wat echt van waarde is, moet voor ons allemaal blijven en niet verfrommelen. Om die discussie af te trappen, hebben we daarover ook een motie, dat is voor ons een belangrijk punt met alle ontwikkelingen in de openbare ruimte. We kijken ook uit naar een betere afvalinzameling. De door ons gevraagde miniscan maakt helder dat wij 50% duurder zijn dan noodzakelijk en 50% is een ongelooflijk hoog percentage. In plaats van ons blind te staren op wie wat betaalt, willen we vooral een goedkoper en efficiënter afvalbeleid voor alle inwoners van Noord tot Zuid met een breed plan over nascheiding in 2022. Dat doel komt heel snel dichterbij en in de tussentijd de vraag wat de wethouder gaat doen om die 50% overhead die wij in vergelijkbare omstandigheden met andere dienstverleners duurder zijn omlaag te brengen. Zet de wethouder in op het omvormen van Avalex naar een inkooporganisatie? Daar valt volgens ons nu de grootste winst te behalen. Het enige positieve is dat de voorgestelde stijging beperkt blijft tot 10% in plaats van 18%, maar daarmee houdt het echt wel op. Naast alle onzekerheid, geeft het college ook aan welke risico's we hebben. Er zijn beperkte overschotten en financiële kaders blijven overeind, maar we zijn wel reëel voor de toekomst. De grootste risico's zoals de herverdeling van het Gemeentefonds hebben we gewoon niet in eigen hand, verhoging of verlaging van de belastingen is daarbij nu nog niet aan de orde, maar vraagt in 2021 om een nieuwe afweging als de risico's hopelijk kleiner uitvallen dan gedacht. De in 2019 ingediende motie om de ozb-verhoging te bezien, blijft daarmee voor nu staan en er zijn vanuit ons nu geen wijzigingen. Ik wil wel ingaan op de risico's waarover we wel iets vinden, te beginnen met de jeugdzorg. Ondanks alle ambities en twee actieplannen is het aantal 'klanten', dat zet ik tussen aanhalingstekens want zo staat het letterlijk in de begroting, in vier jaar tijd toegenomen van 250 naar bijna 600 klanten en dat was voor corona, tussen 2015 en 2019. Dat betekent dat nu, vier jaar later, een op de tien kinderen in de jeugdzorg loopt, terwijl we de mooiste gemeente van Zuid-Holland zijn en daar mogen we onze ogen niet voor sluiten. Het enige echte constante is de wethouder die er sinds 2015 is en als we in dit tempo blijven werken, is de gemeentelijke begroting op dit punt over vier jaar niet te betalen. Het feit dat de vorige moties onvoldoende zijn uitgevoerd en dat de eerste resultaten van enige sociale 'interventie' pas in 2023 zichtbaar zouden zijn, is voor ons te laat, te slap en te weinig. We willen daarom de taakstellingen eerder terugzetten in de begroting en nieuwe stappen zetten en daarbij zijn er voor ons geen taboes. In de tussentijd wel de vraag hoe de wethouder de stijging van 100% verklaart, een forse verdubbeling van de jeugdzorgklanten voor corona, en ik nodig haar nog eenmaal uit om toe te lichten welke sociale innovatie van de grond is gekomen. Tot slot een woord over de ambtelijke werkorganisatie. Het is een langgekoesterde wens om deze weer Wassenaars te maken met een eigen staf onder regie van ons college en we hebben er veel waardering voor dat we die opgave aanpakken in een moeilijke tijd met veel lopende ambities. Bij de takendiscussie die op ons afkomt, hoop ik dat we met reële cijfers, kosten en taken een gemeenschappelijk beeld kunnen krijgen van wat deze gemeente wel en niet moet doen voor de toekomst. Veel collega's hebben de afgelopen twee jaar al vaker gezegd die discussie te willen voeren, maar dat kan alleen met substantie en inhoud en ik reken erop dat het college daartoe heldere stukken op tafel legt, zodat we samen onze keuzes kunnen maken over hoe groot dat ambtelijk apparaat eruit komt te zien. Graag een reactie. Voorzitter, ik zei aan het begin van mijn inleiding dat deze periode zich kenmerkt door veel onzekerheid, maar we hebben wel helder welke ambities en welke risico's er zijn. Welke zekerheid hebben nu? De enige zekerheid die we nu hebben, is dat we het

met elkaar hier moeten doen en als grootste partij voelen we die verantwoordelijkheid en blijven we samenwerken om ons dorp goed te besturen zonder gedoe door voorstellen te steunen, door samen te werken en bij te sturen waar nodig. Ik hoop dat we straks, naast het traditionele gehakketak op een dag als vandaag, deze begroting met een breed draagvlak vaststellen. Juist in deze tijd moet Wassenaar op ons kunnen rekenen, samen voor een gewoon bijzonder dorp. Ik dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Er is een interruptie van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter u keek al mijn kant op, waar blijft hij, maar net als de heer Van Doeveren heb ik even tot het eind gewacht, dan kan de heer van Doeveren uitspreken. We hebben de kadernota besproken, althans ik ben daar voor een deel bij geweest. Vervolgens heb ik de bespreking daarvan met een hele duidelijke verklaring verlaten. Ik heb toen ook uitgesproken dat ik in afwachting van de begroting een aantal dingen voor me wilde houden. We hebben intussen de discussienota 'Middelen op weg naar 2030' gezien en in alle lovende woorden van de heer Van Doeveren kom ik nergens tegen waar hij rekening wenst te houden met de zaken die daar aan de orde zijn gekomen. Een minimum van € 2,5 miljoen extra lastenverhoging, mogelijk zelfs € 9,5 miljoen en een middenweg van € 5,5 miljoen. De begroting gaat over de periode tot en met 2024 en je kunt niet tot eind 2024 wachten tot je daar iets mee doet, maar daarover wordt niets gezegd. Ik zou heel graag van de heer Van Doeveren willen vernemen welk belang hij aan deze discussienota hecht en hoe hij die in de toekomst wil plaatsen met alle mooie dingen die erin genoemd zijn, onder andere de begroting. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Van Doeveren.

De heer **Van Doeveren**: Ja voorzitter, ik heb in mijn bijdrage wel iets gezegd over de risico's en de takendiscussie die op ons afkomen en ik heb ook heel nadrukkelijk gezegd dat nog niet alle risico's in beeld zijn en dat we nieuwe keuze maken als die in de toekomst wel in beeld zijn, maar wel op basis van feiten en die zijn nu nog niet helder. Betekent dit dat ik vind dat je in de tussentijd geen sporthal moet bouwen, geen centrum moet opknappen of geld moet uittrekken voor de Groene Zone? Nee, want dat zijn prioriteiten die wij hebben en ik vind dat die binnen de financiële kaders goed te verantwoorden zijn voor alle inwoners die daar behoefte aan hebben. Als je dan vraagt hoe ik dat zie voor de toekomst. De meerjarenbegroting is nu goed sluitend en bij de taken-discussie praten we verder over de exacte bedragen met hopelijk meer substantie. Ik vind wat er nu ligt zo wezenlijk dat ik niet op het standpunt sta dat je al die dingen maar niet zou moeten doen omdat je in de toekomst extra geld zou moeten besparen. De dingen die we nu doen zijn de moeite waard er zijn prioriteiten waar we voor willen gaan.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, misschien heb ik mijn vraag niet duidelijk genoeg gesteld. Hart voor Wassenaar is zeker niet tegen investeren en de discussie gaat ook niet over investeren. Er is aangegeven dat de lopende rekening van deze gemeente met ten minste € 2,5 miljoen per jaar tot mogelijk € 9,5 miljoen afneemt. Dat staat los van de investeringen, in ieder geval in belangrijke mate. Het betekent dat je van jaar tot jaar in de problemen komt en dat weet je nu, dat is geen speculeren, dat zijn risico's die zijn ingeschat door mensen in deze gemeente die er verstand van hebben. Dat betekent dat je minimaal een probleem van € 2,5 miljoen hebt en mogelijk zelfs van € 9,5 miljoen, maar laten we de middenweg van € 5,5 miljoen kiezen. Dat begint nu te lopen en het gaat niet over investeringen, maar dit zijn de lopende rekeningen. Daarmee wordt tot en met 2024 geen rekening gehouden, de cijfers zijn keihard, en toch wenst de heer Van Doeveren daar in de lopende rekening geen rekening mee te houden.

De heer **Van Doeveren**: De reden dat ik over de investeringen begon, is dat de heer Hendrickx heel vaak tegen goede investeringen stemt omdat er geen duidelijk toekomstperspectief zou zijn. Dat wordt heel vaak als argument aangedragen en dat vind ik een beetje flauw omdat er heel veel Wassenaarders werken aan hele goede investeringen die wij steunen. Verder zou ik tegen de heer Hendrickx willen zeggen, dat heeft hij in zijn bijdrage ook genoemd elke keer als er nieuwe tekorten opkomen, worden die opgelost, of met de ozb-verhoging die hij al bepleit of met bezuinigingen die hij niet heeft gesteund. Hij kan er dus elke keer op rekenen dat de VVD-fractie geen keuze zal schuwen om de begroting sluitend te maken, hoe het tij ook is of het nu beter of slechter uitvalt. De bandbreedte is nog heel breed, zoals de heer Hendrickx aangeeft tussen de € 9 miljoen en de € 2,5 miljoen. Dus wanneer die cijfers er zijn, en ik hoop dat dit bij de takendiscussie is daarvoor heb ik ook een aftrap gegeven, zal hij zien dat we uiteindelijk maatregelen steunen om de begro-

ting sluitend te maken, zowel nu als voor de toekomst. Daar kan hij op rekenen en ik hoop dat hij daar dan ook aan meedoet.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan nog even voor het vervolg. U hebt in uw bijdrage een aantal malen verwezen naar moties, de VVD-fractie heeft die moties vooraf ingediend, betekent dit dat u ze op dit moment ook indient en dat ze deel uitmaken van de beraadslagingen? Dan krijgt u in de eerste termijn al een reactie van het college. Het hoeft niet, maar het kan wel.

De heer **Van Doeveren**: Prima.

De **voorzitter**: Even voor de helderheid en ook voor de volgers thuis, de moties staan nu nog achter een slotje in het elektronische systeem iBabs. Ik zie een motie over duidelijke spelregels omtrent beschermd dorpsgezicht en zonnepanelen. Dat klopt? Dan maakt die nu deel uit van de beraadslagingen. Een motie over samen sterker uit de coronacrisis, dan maakt die ook deel uit van de beraadslagingen, en een motie over beschermd wonen. Dan maakt die ook deel uit van de beraadslagingen. De moties zijn overigens ook door andere partijen medeondersteund. Ik zie ook nog een amendement waarop de VVD als eerste indiener staat.

De heer **Van Doeveren**: Zeker.

De **voorzitter**: Een amendement over structurele taakstelling Jeugdzorg. Dan maakt die ook deel uit van de beraadslagingen. Dan gaan de slotjes eraf en zijn ze nu zichtbaar, ik dank u wel. Dan gaan we naar de eerste termijn van de heer Paulides. Aan u.

De heer **Paulides**: Ja, dank voorzitter. Ja, vandaag de Begroting 2021, het 'hoogtepunt' van het jaar. Is het in de elf jaar dat ik nu in de raad zit beter gegaan? Nee integendeel, het gaat alleen maar slechter, dus geen juichend verhaal van DLW. Een amendement of een motie vanuit de oppositie heeft geen enkele kans van slagen en daarom zal mijn fractie ook geen enkele motie of amendement indienen, zonde van de tijd. In deze raadsperiode dreigt een dieptepunt, is de begroting wel zo op orde als het college ons probeert te laten geloven? Voor ons ligt wederom een opgepompte begroting vol boekhoudkundige trucs en onzekerheden. Je telt het geld twee keer als inkomen, eenmaal wanneer het de spaarpot in gaat en nog een keer als je het uit de reserve haalt en dan beweren dat er een structureel sluitende begroting met een overschot is, terwijl het vermogen jaar in jaar uit daalt. Voorzitter, u begrijpt het al, deze begroting baart ons zorgen, zowel in financieel opzicht als qua beleid. Deze week kwam het college met het bericht dat we in de Na-jaarsnota 2020 een tegenvaller van € 2 miljoen kunnen verwachten en al met al is het exact zo gegaan als waar wij in 2010 al voor waarschuwden. Onze fractie stelde dat ons vermogen als sneeuw voor de zon zou verdwijnen, dat de ambtelijke samenwerking een fiasco zou worden en dat de lasten zouden stijgen bij een afname van voorzieningen en wij werden voor gek verklaard. Ik heb het dan nog niet eens over de nu al bestaande problemen en de coronacrisis die niet alleen de gemeente, maar ook de inwoners en de ondernemers harder zal raken dan wij nu kunnen bevroeden. We hebben het over de bezuinigingen, de invoering van de Omgevingswet, de stijgende lasten, de exorbitante uitgaven, investeringsplannen van € 44 miljoen en de daaraan verbonden kas-uitgaven, het afzien van de wens van de ondertunneling van de N44, het sluipverkeer waaraan maar niets wordt gedaan, de dreigende afbraak van voorzieningen en de negatieve effecten van de herverdeling van het Gemeentefonds. Driekwart van de gemeenten moet bezuinigen en een derde van de gemeenten krijgt de begroting niet eens meer rond, zo ook Wassenaar. De situatie is inmiddels onhoudbaar, dat baart onze fractie grote zorgen en dan heb ik het nog niet eens over het allergrootste Wassenaarse probleem, de ontvlechting van de werkorganisatie. Dat waarnemend burgemeester Koen terugkeerde van de fusieweg die D66-burgemeester Hoekema en VVD waarnemend burgemeester Aptroot waren ingeslagen, was een goede zaak en dat de huidige burgemeester De Lange nu doorpakt, is een onverwachte stap, maar moeten we niet alert zijn, worden we straks niet alsnog in een fusie gedwongen, maar dan met Den Haag? Feit is dat Voorschoten een ander idee heeft over de ontvlechting en het tempo waarin dat moet gebeuren dan Wassenaar. De ontvlechting wordt naar onze mening een regelrechte ramp. Kennis, kunde en kwaliteit is allang vertrokken, het collectieve geheugen is weg en de kosten rijzen de pan uit. Het gaat kapitalen kosten en dan zijn we veel investeringen die gedaan zijn weer kwijt. De heer Aptroot was evenals de heer Hoekema voor een fusie van de gemeente Wassenaar met de gemeente Voorschoten en zoals de heer Aptroot bij iedere gelegenheid zei, was DLW de enige die nog dwarslag. Het is ook zorgwekkend dat de heer Aptroot, nu waarnemend burgemeester van Voorschoten, achter de schermen al met Leiden spreekt. Dat is voor Voorschoten wel een lichte opmaat voor een fusie met Leiden en op zich moet Voorschoten dat zelf weten, maar DLW vraagt zich af wat er straks nog te ontvlechten is. Het lijkt alsof Wassenaar dit probleem en de urgentie niet ziet, Voorschoten dramt door, maar kunnen zij eigenlijk wel een ambtelijk apparaat betalen? De vele eenpitters moeten straks ook

andere dingen gaan doen en de kennis en kwaliteit van het werk gaat dan nog verder naar beneden. Burgemeester Aptroot zei hier onlangs in de krant over: dan gaan we toch mensen opleiden, Ziet u het voor u? We merken nu al dat we het niet redden met de grote dossiers, dan gaan we nog meer mensen inhuren en dat kost alleen maar meer en niet minder geld. Je raakt dan ook de efficiëntievoordelen die je nu hebt door samenwerking tussen bepaalde afdelingen kwijt. Een tussenvorm voor de samenwerking is nu al afgeserveerd en er wordt onvoldoende rekening gehouden met de opgave van de Omgevingswet. Wat zijn de risico's die duidelijk werden benoemd zoals de reorganisatie en de gevolgen daarvan voor bijvoorbeeld het invoeren van de Omgevingswet? Graag een reactie daarop. Waarom zou de WODV op bepaalde onderdelen niet twee klanten kunnen hebben? Je moet het alleen goed organiseren en dat is nooit gebeurd. Anders dan Voorschoten heeft Wassenaar nu nog genoeg geld, maar stelt de verkeerde prioriteiten. Er is geen visie, al het beleid is in de open haard gegooid en er ligt geen duidelijk plan, maar de raad moet bij wijze van spreken nu al bij het kruisje tekenen. Het besluit is door het AB van de WODV genomen en de raad mag wellicht een zienswijze geven, terwijl in de beoogde nieuwe situatie de raad uitsluitend iets over de eigen ambtelijke organisatie te zeggen heeft. Eerder werd erover gesproken dat het ambtelijke apparaat opgavegericht zou moeten gaan werken, wat dat dan ook moge betekenen als je niet eerst uitgezocht hebt wat je als gemeente moet doen, wilt doen en kunt doen. Daarna kun je je pas afvragen wat voor gemeente je wilt zijn, een regiegemeente, een uitvoeringsgemeente of iets daar tussenin en dan moet je ook nog wel kunnen beschikken over ambtenaren met kennis en kunde. De WODV heeft hieraan een chronisch tekort, mensen zijn overspannen, ziek of vertrokken en je kunt zelfs spreken van een megaleegloop van capabele ambtenaren, ik denk dat het voor iedereen duidelijk is dat er weinig te splitsen valt. Op de werkvloer van de WODV werd politiek bedreven en je kunt zien dat er niet goed is geïnvesteerd in een kwalitatief goede organisatie en het lijkt wel of bepaalde ambtenaren en wethouders niet weten hoe de bestuurlijke processen werken en dan denk ik bijvoorbeeld aan het proces rond de ANWB. In de begroting is geen rekening gehouden met de financiële gevolgen van een gehele of gedeeltelijke ontvlechting, alles zou binnen de bestaande budgetten gedekt kunnen worden. Geloof u het zelf? Zoals u inmiddels wel weet, is DLW altijd supergoed geïnformeerd, niet door het college want dat houdt zich niet aan de actieve en passieve informatieplicht, maar door onze eigen bronnen. Ik ga u derhalve iets nieuws vertellen en ik koppel daaraan een vraag voor het college. Wassenaar wil een regiegemeente zijn met 35 fte, dat schijnt het college al besloten te hebben, maar wat doen we dan met die boventallige ambtenaren, hoeveel frictiekosten zal dat met zich meebrengen en hoe is de kostenverhouding qua vaste krachten en inhuur in de WODV en wat gaat dat worden? Wat gaat een ontvlechting mogelijk kosten en wat zijn de gevolgen voor de langetermijnbegroting? Hoe kunnen wij in december a.s. 'ja' zeggen tegen een splitsing als alle consequenties, financieel, maar ook anderszins, en de voor- en nadelen niet in beeld zijn gebracht, waarom zijn nu niet alle ramingen opgenomen in de begroting? Het gaat geld kosten, veel geld, hoe weet je dat je over een potentieel goed apparaat kunt beschikken als je niet weet hoe groot de vijver met vaste krachten is? Stel dat de meeste ambtenaren voor Voorschoten kiezen, en die kans schijnt reëel te zijn, hoe borg je dan de continuïteit en de kwaliteit van de bedrijfsvoering? Voorzitter, ik rond af. Het afbreukrisico bij splitsing is erg groot en waarom is er, nu de WODV het zo slecht gedaan heeft c.q. het zo slecht doet, niet eerder een evaluatie en een verbeterplan opgesteld? Splitsing is het markeren van het omvallen van het AB om de juiste koers uit te zetten, waarom heeft het AB niet eerder ingegrepen? Graag reacties op de gestelde vragen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan gaan we naar de eerste termijn van de heer Weyn.

De heer **Weyn**: Ja dank u voorzitter. Begroting in coronatijd, begroten met de zekerheden van een beslagen glazen bol, het blijft een uitdaging en het is zeker geen business as usual. COVID bepaalt niet alleen de begroting inhoudelijk, maar ook de setting hier in De Paauf waarin we deze bespreken. Het college verdient dan ook een compliment dat het überhaupt tot een inzichtelijke begroting is gekomen, veel gemeenten zijn hier niet of nauwelijks in geslaagd. Ook onze waardering voor de ondersteunende ambtenaren die naast COVID ook nog met een turbulente werkorganisatie te maken hadden, er is zelfs nog een tafeltjesavond gehouden. Een belangrijke verbetering die wij in de onderliggende begroting zien, is de duidelijke inleiding die zicht geeft op waar we staan en wat we in de toekomst mogen verwachten, mogelijk een eerste zwaluw van het opgavegerichte werken en dit geeft hoop voor de nieuwe organisatie. Samen met de infographic Begroting 2021 in een oogopslag krijgt de lezer snel een goed overzicht. We zijn nu in het derde jaar van dit college, er is al veel bereikt en in gang gezet en het is nu tijd voor verdere realisatie. Gelukkig kan dit met een begroting die ook voor de komende periode weer sluitend is. Er zijn wel onzekerheden samengevat in de belangrijkste uitdagingen die het plaatje kunnen doen kantelen, dit is helaas de realiteit, ook de toezichhouder beseft dat zachte veronderstellingen thans onvermijdelijk zijn. Deze begroting maakt dat Wassenaar een prima dorp blijft om te wonen en werken. Het is ook goed dat we weer een erkende partner in de regio zijn, groen en divers. We zijn weliswaar volgens het AD onze eer-

ste positie als rijkste gemeente in de regio kwijtgeraakt aan Midden-Delfland, maar dat overleven we wel. In de begroting staan de drie belangrijkste uitdagingen voor de gemeentelijke financiën, namelijk de jeugdzorg, de uitkering van het Gemeentefonds en corona. Deze zijn herkenbaar, maar we hebben de oplossing helaas niet geheel of slechts gedeeltelijk in eigen hand. Dit vraagt om in 2021 scherp aan de wind te zeilen mochten de onderliggende onzekere veronderstellingen niet bewaarheid worden. Naast directe consequenties van corona met voorop het menselijk leed, zullen er ook neveneffecten zijn zoals toenemende armoede, eenzaamheid en verveling bij jongeren, waarvan we de gevolgen nu nog niet in kaart kunnen brengen. De discussie over de herziening van de uitkering van het Gemeentefonds is nog niet afgerond, maar die lijkt voor Wassenaar geen verbetering te brengen en in dit licht hebben we er begrip voor dat de in 2019 aangenomen motie om te komen tot een stabielere raming van de uitkering uit het Gemeentefonds vooralsnog is uitgesteld. Er is nog een uitdaging, hoewel niet primair financieel, en dat is de eigen ambtelijke organisatie. Wij zijn blij dat er nu eindelijk duidelijkheid is en dat we aan de toekomst kunnen bouwen, maar er ligt nog wel een uitdaging voor ons om een toekomstbestendige organisatie neer te zetten waar mensen ook nog eens graag werken. Dat vraagt inzet en betrokkenheid van zowel de raad en het college als van de huidige werknemers van de werkorganisatie. Wij hopen dat de duidelijkheid over de nieuwe organisatie ook sturing kan geven aan De Paauw als bestuurscentrum, wij zien mogelijkheden, maar we benadrukken dat er, zoals ook de begroting stelt, nog wel een aantal obstakels moet worden geadresseerd, met name ten aanzien van verkeer, parkeren, draagvlak in de buurt en De Paauw als cultureel erfgoed. Helaas is de al eerdere vastgestelde ozb-verhoging nu definitief niet te vermijden. We hebben er begrip voor dat de motie die opriep dit bij de Begroting 2021 nogmaals te bezien niet kan worden uitgevoerd. De nutsbedrijven hebben toegezegd het afschaffen van het precario in hun tarieven te verwerken en dat zal in 2022 daadwerkelijk moeten blijken. Er is in deze coalitieperiode al een aantal belangrijke zaken in gang gezet, denk aan de nieuwe sportzaal en gymzaalcentrum en het centrumverbeterplan, waarvan we in de komende periode tastbare resultaten zullen zien. De nieuwe woonvisie zal naar verwachting niet alleen overzicht bieden, maar ook daadwerkelijk leiden tot meer woningen voor Wassenaar. Een zorgpunt is wel het tekort aan huisvesting voor uitstromers uit instellingen, waardoor de zorgketen is verstopt, wat leidt tot extra kosten. Graag horen wij van de wethouder welke extra maatregelen, naast afspraken met de regio, mogelijk zijn om hier op korte termijn iets aan te doen. Voor de komende periode tot 2024 is ongeveer € 43 miljoen aan investeringen begroot, we zijn financieel gezond en hebben gelukkig nog voldoende liquiditeit, maar ook dit is eindig zoals duidelijk uit de discussienota Middelen bleek. We moeten dus kritisch naar de investeringen blijven kijken, niet alleen of deze structureel bijdragen aan Wassenaar, maar ook of we ze ons kunnen veroorloven en waar ze ten koste gaan van andere aanwendingsmogelijkheden. Wij herhalen daarom ons eerdere verzoek bij de kadernota, waarvan de wethouder ook heeft gezegd eraan tegemoet te willen komen, om naast de herkomst en de besteding van middelen voor 2021 een inzichtelijk kasstroomoverzicht met een beginstand, mutaties en de eindstand toe te voegen voor alle begrotingsjaren tot 2024. Dat geeft inzicht in hoeveel liquiditeit we elk begrotingsjaar nog denken te hebben en dat helpt de raad bij de te maken keuzes. Ook een geprognosticeerde balans zou nuttig zijn en de Vrienden van Wassenaar hebben recentelijk nog een aantal suggesties voor verbetering gedaan die de wethouder ook kan overwegen. Wij vinden de stelling dat het financieringstekort van € 5,8 miljoen omslaat in een tekort van € 6,8 miljoen – maar dat we er niet van uitgaan dat het programma conform planning wordt gerealiseerd – enigszins verwarrend en ongelukkig verwoord. Wij zouden in dezen graag een realistische planning willen zien om als raad tot een overwogen oordeel te komen. Wij vragen de wethouder ook om aan te geven hoe dit wel kan worden gefinancierd en of lenen een optie is mochten de investeringen conform de begroting worden gerealiseerd. Corona betekent op korte termijn minder verkeer door Wassenaar, maar het heeft ook geleid tot vertraging van het verkeersonderzoek naar het sluipverkeer door Wassenaar. In de inleiding van de begroting staat een aantal mogelijkheden om sluipverkeer tegen te gaan en ook het uitvoeren van het plan van aanpak Fietsveiligheid en aandacht voor een lightrailverbinding dat zijn positieve bijdragen aan het verbeteren van de doorstroming en de veiligheid van het verkeer. We zien wel graag acceleratie waar mogelijk en optimaal gebruik van de kennis en betrokkenheid van groepen als Keer Verkeer. Duurzaamheid en energietransitie blijven onderwerpen die onze voortdurende aandacht behoeven en waarmee ook in andere dossiers rekening moet worden gehouden. We vragen de wethouder toe te lichten welke maatregelen worden genomen om de achterstand in Wassenaar ten aanzien van de hernieuwbare elektriciteit, volgens de kengetallen op pagina 102 1,9% voor Wassenaar versus 18,5%, worden weggewerkt. Bij de grote uitdagingen noemden we al het escaleren van de kosten voor de jeugdzorg. Als we even naar de mutaties kijken in de reserve Sociaal Domein wordt naar verwachting € 150.000,00, gelijk de taakstelling, minder uitgegeven. De taakstelling van € 75.000,00 kan in 2021 niet worden gerealiseerd omdat de positieve innovatieve effecten zich pas na 2021 manifesteren. We vragen de wethouder te verduidelijken welke innovaties nu gaande zijn en welke in de pijplijn zitten. Wij steunen het amendement om de taakstelling Aanpak jeugdzorg en Kracht van Wassenaar van € 150.000,00 en de extra taakstelling van € 75.000,00 structureel te continueren.

in de begroting. We vinden de toelichting over de inclusieve samenleving op pagina 78 magertjes. Genoemd worden bewustwording, ontmoetingen tussen mensen en het creëren van toegankelijkheid. We verzoeken de wethouder aan te geven waar ze de grootste knelpunten ziet, welke concrete maatregelen al zijn getroffen bij het creëren van toegankelijkheid en welke in de komende periode nog gepland zijn. Enkele andere, misschien minder in het oog springende onderwerpen uit de begroting die naar onze mening zeker aandacht verdienen en die we positief beoordelen, zijn de nota Internationals die de voor- en nadelen van de internationale gemeenschap in kaart brengt, het tegengaan van adresfraude en de voortzetting van plaatsing van elektrische laadpalen. Ten slotte stel ik een aantal vragen aan het college waarover we behoefte aan verduidelijking hebben. Er wordt in 2020 een start gemaakt met het vastgoed- en accommodatiebeleid om in 2021 hierover te kunnen besluiten. De vraag is waarom, gezien het vele werk dat al is gedaan, niet al in 2020 tot besluitvorming kan worden overgegaan. Vraag 2 gaat over economische promotie. Is de verwachting dat de stichting Wassenaar-Voorschoten blijft bestaan? Vraag 3. Voorheen waren er te weinig leerlingen om een vmbo-praktijkschool in Wassenaar te rechtvaardigen, zijn hierover nieuwe inzichten? Vraag 4. Op pagina 82 wordt een plan van aanpak 'Arbeidsmarktoffensief gericht op doelgroepen ouder dan 81 jaar die richting werk moeten worden begeleid' genoemd. Wij steunen deelname van ouderen aan het maatschappelijk leven, maar weet het college in dezen meer over wijzigingen in AOW dan wij? De vijfde vraag. Op pagina 122 staat dat een aantal APV-vergunningen beperkt kostendekkend is en van sommigen is duidelijk waarom. Wij vragen een toelichting op of en waarom dit ook het geval is bij horeca, evenementen, prostitutie, kamperen en ventvergunningen. De laatste vraag. De gemeente streeft ernaar om werkzaamheden voor de vervanging van kabels en leidingen te combineren. Is het de bedoeling dat in Wassenaar glasvezel wordt aangelegd en zo ja, wordt dit mede in de overweging betrokken? Voor de goede orde herhaal ik kort de punten die ik eerder in mijn betoog naar voren heb gebracht en waarop we graag een toelichting horen. De getroffen maatregelen voor het creëren van toegankelijkheid en de maatregelen die nog zijn gepland. Actie om de huisvestingsproblemen van uitstromers op te lossen. Hoe financieren we de investeringen als we deze conform de begroting realiseren? De maatregelen ter bevordering van hernieuwbare elektriciteit. De toelichting op de innovaties in de jeugdzorg. Samenvattend zien wij veel positiefs en hebben we het vertrouwen dat het college ook de komende periode de daadkracht en inzet voortzet die we ook bij corona hebben gezien. Ik sluit hierbij mijn eerste termijn af.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Nog een praktische vraag. Ik zag dat Lokaal Wassenaar! een amendement overweegt.

De heer **Weyn**: Ja, dat dienen we in.

De **voorzitter**: Dat dient u bij dezen ook in. Dan is er een amendement over de investeringen en dat maakt inmiddels deel uit van de beraadslagingen. Ik dank u wel. Dan gaan we over naar de heer Everard.

De heer **Everard**: Voorzitter, dank u wel. De titel van mijn bijdrage is 'Historische tijden voor een gewone en speciale gemeente' want wat ga je eigenlijk zeggen over een begroting in deze tijden? Er speelt zo veel tegelijk, collega's hebben het er ook over gehad, COVID, bestuurlijke keuzes, klimaatverandering, maatschappelijke vraagstukken, financiële uitdagingen, gemeenteraden in verzet ook best wel historisch en nog veel meer. Toch is het CDA trots dat het college erin is geslaagd om zo'n degelijke begroting te maken in deze crisistijd, ik noem het woord maar gewoon want in die tijd zitten we nu gewoon. Het is ook een buitengewoon goede begroting die ook heel goed te lezen is en wat dat betreft, de collega's hebben het ook aangegeven, complimenten voor de ambtenaren voor dit stuk. Ik heb ooit acht begrotingen behandeld, maar van de laatste drie die we hier behandeld hebben, is deze derde veruit de beste van die drie in ieder geval. Structureel financieel gezond blijven, we hebben een aantal zaken waar we niet echt aan de knoppen zitten, corona en het Gemeentefonds, maar we hebben ook twee volgens mij hele belangrijke, en daarover zal ik straks meer zeggen, de jeugdzorg en onze eigen toekomstige werkorganisatie. Dat zijn wel erg belangrijke zaken waar we als gemeenteraad wel zelf aan de knoppen zitten. Voorzitter COVID. We leven en werken in ongelofelijk lastige en heftige tijden, sommige van onze ondernemers, dorpsgenoten, bewoners, hebben de meest vreselijke dingen meegemaakt en anderen gaan die misschien nog meemaken, we hopen het niet, maar andere dorpsgenoten hebben nergens last van en we hebben ook dorpsgenoten die alles ontkennen. Gelukkig gaat het allemaal wel op zijn Wassenaars, dat is erg prettig. Voorzitter, pas later in de geschiedenis bestuderen we wat het jaar 2020+ voor ons allemaal heeft betekend en wat voor tijden het echt waren, niet alleen voor de gezondheid, niet alleen voor de welvaart, maar ook voor het welbevinden van alle Wassenaarders en iets basaal als onze begrotingen. Dan kom ik bij de visie van het college op COVID-situatie. Ik zie vooral dat ze het zien als een financieel-economisch probleem en ik denk dat het ook heel erg

een groot sociaal-maatschappelijk probleem is. Wij hebben het af en toe al gehoord, toename van de eenzaamheid, niet alleen bij de ouderen, een toename van de diepere tweedeling die we zien, steeds meer huishoudens in de problemen. Voorzitter, we hebben bij de kadernota ook gepleit voor meer geld voor armoedebestrijding en dat is heel goed, maar we hebben aardig wat instellingen die hierin actief zijn. Is het, als je ziet wat er op ons af gaat komen, niet zaak dat we dat misschien wel efficiënter moeten organiseren? Ook op het terrein van de eenzaamheidsbestrijding en de zorg zijn we misschien niet efficiënt genoeg, misschien kunnen we dat beter organiseren. Heel veel gemeenten in Nederland zijn volop bezig met visies op langer thuis en weer thuis, in normaal Nederlands, en in jargon de ontwikkeling van wonen- en zorgvisies. Ik geloof dat daar inmiddels ongeveer 180 gemeenten mee bezig zijn, maar voorzitter is het niet nodig om een goede visie te ontwikkelen op langer en weer thuis als we de jeugdzorgproblematiek en de WMO-problematiek zien en als we zien dat we heel veel woningen bouwen en we in een enorme vergrijzing zitten? Voorzitter, ik heb drie concrete vragen. Wat gaat het college concreet doen om de armoedebestrijding te intensiveren en optimaal te coördineren, wat is het college van plan om de toegenomen vereenzaming aan te pakken en wanneer beschikken wij als gemeente Wassenaar over een heldere visie met een actieplan op het terrein van wonen en zorg? Voorzitter, dan de historische bestuurlijke keuzes die we maken. We zitten echt in unieke tijden, we zijn en blijven zelfstandig waar iedereen dolblij mee is. Ik hoor het nog niet bij iedereen heel erg van harte, maar het is toch zaak om dat af en toe wel te blijven benoemen, dat was voor mij de reden om in de politiek te gaan, een kroonbenoemde burgemeester en straks, ik had het niet voor mogelijk gehouden, een volledig eigen korps ambtenaren. Voorzitter, echt dat zijn toch wel gouden kansen en, ik heb het al eerder gezegd, alsjeblieft neem daar je tijd voor, de tijd die we daarvoor nodig hebben met elkaar, in goede samenwerking met Voorschoten, maar vooral met onze medewerkers en als gemeenteraad met zijn allen want het is niet iets van een coalitie, het is iets van ons allemaal. Wat dat betreft, vind ik het ook wel erg belangrijk om te zeggen dat ik in ieder geval erg blij ben dat we straks een takendiscussie hebben, maar ik wil niet alleen een takendiscussie, ik wil ook dat we als gemeenteraad met elkaar aan de knoppen zitten. We hebben het hier over de begroting en straks hebben we het over een begroting en stellen wij 160 fte, 180 fte of misschien iets anders beschikbaar, maar dat doen we wel met elkaar. Aan die knoppen zitten wij als raad en wat dat betreft, vind ik het wel erg belangrijk om dat binnenkort snel te doen. Die takendiscussie komt er al snel aan en wat ons betreft, gaan we parallel daaraan ook praten over een aantal van dit soort erg belangrijke dingen. Voorzitter, ik ben het een klein beetje kwijt, net hadden we het over de inbreng van een aantal collega's, maar als ik terugkijk naar het Centrumplan en met name de woonvisie, zat ik te genieten omdat wij niet alleen maar zitten te hakketakken tussen de oppositie en de coalitie of af en toe in de coalitie onderling, maar dat we samen goed bezig zijn met kijken naar de dingen die zo ontzettend belangrijk zijn voor ons allemaal. Daar heb ik van genoten en ik geniet er nog elke keer van. Ik werk zelf in heel veel buurgemeenten van ons en dan geniet ik ervan dat ze daar altijd zeggen dat het zo rustig is in Wassenaar en dat ze daar zo lekker bezig zijn. Voorzitter, ik denk dat het heel goed is om dat vast te houden, politiek zonder gedoe in Wassenaar dat kunnen we alleen met elkaar. Ik zal er alles aan doen om dat vol te houden, maar dat kunnen we alleen met z'n allen. Voorzitter, gaat dan alles crescendo? Ik krijg in het dorp heel vaak van de mensen te horen: jeetje, wat is het CDA altijd positief, jullie zijn zo'n lekker opbouwende partij. Ja, wij genieten nu al van die nieuwe sporthal, dat kost geld, maar we kunnen dat geld op de bank zetten en we kunnen er ook een beter dorp van worden mijnheer Hendrickx, dat vinden wij hartstikke van belang. We genieten van die kracht die in onze samenleving zit en ook zo'n goed centrum is prima, maar nogmaals gaat dan alles crescendo? Daarin moeten we natuurlijk heel nuchter zijn. Ik wilde me een beetje inhouden, maar ik had misschien wel acht moties kunnen indienen en ik heb het beperkt tot eentje. We hebben natuurlijk best een aantal punten dat soms best beter kan. De woonvisie is hartstikke mooie, maar we moeten de woningen nog realiseren. Ik heb het al gehad over de ontbrekende visie op wonen en zorg. Ik vind het gebrek aan daadkracht bij de Warenar wel een zorgpunt. Het is natuurlijk goed om daar weer over te spreken, maar kan het ook echt en moeten we niet gewoon naar plan B gaan? Voorzitter, dat zijn wel erg belangrijke punten. De zichtbaarheid van Wassenaar in de MRDH stoort me af en toe, we kunnen veel meer en ik zal daar straks bij de jeugdzorg ook iets over zeggen. Gebrek aan innovaties, € 200.000,00 aan innovaties, overall is innovatie mogelijk, maar we doen het niet. Voorzitter, het is hartstikke gaaf dat we nu meer dingen met verduurzaming gaan doen en niet alleen maar praten, maar ook aan onze accommodaties werken. Dat is prima, maar het mag soms wat sneller. Ik zal straks nog iets zeggen over de groei van de jeugdzorg, daar maken we ons echt enorme zorgen over, en over het Strandplan. Als ik dan ga kijken naar de verduurzaming is het hartstikke goed om echt aan de slag te gaan en niet alleen maar altijd debatten te houden over afvalophalers, maar ook over dat we gewoon minder afval gaan produceren. Het is niet alleen maar van het gas af, maar het is ook zuinig zijn op dat enorm mooie gebied dat wij hebben. Dan heb ik nog een hele andere vraag aan de wethouder van Financiën. Als we het hebben over de herverdeling van het Gemeentefonds hebben we het echt nooit over biodiversiteit of natuur, maar alleen maar over kwetsbare mensen, bebouwing en de cen-

trumgemeente. Waarom is dat in hemelsnaam niet een veel belangrijker item als we zien waar we met zijn allen in de samenleving in zitten? Dan kom ik bij de beteugeling van de jeugdzorg. Ik heb al aardig wat moties over de jeugdzorg ingediend en ik wil heel graag de grenzen met elkaar opzoeken: wat hoort bij de jeugdzorg? Ik wil gewoon kijken wat we op een andere manier kunnen organiseren, ik heb daarvoor meerdere moties ingediend en toen ik de paragraaf over de jeugdzorg las, werd ik wel een klein beetje gek als ik heel eerlijk ben. Collega Van Doeverten gaf het al aan, we zijn gewoon weer een beetje terug bij af. We kunnen het ons niet veroorloven voorzitter, daar wil ik ook heel helder in zijn. Het is niet zo dat we de jeugdzorg willen aanpakken, maar we moeten er iets aan doen omdat we anders straks fors op de bibliotheek en de nieuwe sporthal moeten bezuinigen en het zwembad dicht moet. Dat kan niet, de hele voorziening Sociaal Domein is bijna leeg dus we moeten, net als heel veel andere gemeenten, echt uit andere vaatjes gaan tappen, niet omdat we het willen maar omdat het moet. Voorzitter, gezien mijn tijd zal daar in de tweede termijn nog even op doorgaan, maar wel de concrete vraag: wil het college wel echt ingrijpen? Dan heb ik het niet over de zware jeugdzorg, die blijft redelijk stabiel, maar met name over de lichte jeugdzorg, wil men daar ingrijpen, wil men echt innovaties, is YES! Delft er al bij betrokken, is de MRDH en alle kansen die er zijn al aangepakt? Dan kom ik bij mijn laatste punt en dat is de aanpak van het strand. We hebben een heel mooi Centrumplan helemaal gemaakt in samenwerking met onze ondernemers en inwoners, en het moet mij toch wel een beetje van het hart dat ik blij ben dat we extra investeringen hebben gedaan, maar we zouden graag nog wel iets meer op het strand willen. Net als het centrum is ook dat een plek waar heel Wassenaar bij elkaar komt en waar al die internationale gasten van profiteren. Wij hebben daar echt behoefte aan en een familiestrand is prima, maar het moet wel naar de tijd van nu, het moet moderner. Ik heb me qua moties ingehouden, maar we moeten met de horeca praten over of het op een andere manier kan en ik heb een motie over het strand ingediend, die ik graag aan de stukken toegevoegd heb. Is het college bereid om samen met de strandondernemers te komen tot een gezamenlijk plan voor de Wassenaarse Slag? Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan maakt de motie van het CDA, ondersteund door andere partijen, Proef jaarronde exploitatie en upgradering Wassenaarse Slag deel uit van de beraadslagingen. Ik dank u wel. Dat is nu het woord aan de heer Van Noort.

De heer **Van Noort**: Dank u wel voorzitter. In tegenstelling tot de heer Everard ben ik op het gebied van moties en amendementen helemaal losgegaan, dat zult u nog wel merken in het gesprek. Ik begin met een compliment, ik vind dat de voorliggende begroting helder, duidelijk en overzichtelijk is en ik vind ook dat het college hierover naar onze burgers toe goed gecommuniceerd heeft, waarvan akte. Er is natuurlijk altijd een aantal opmerkingen te maken, allereerst de constatering dat het college spreekt over een meerjarig sluitende begroting om vervolgens enige zaken te benoemen die voorlopig even geparkeerd worden. Teruglopende uitgaven uit het Gemeentefonds, bij ons is bekend dat dit ongeveer € 2 miljoen gaat bedragen, is dat juist? Dan de onduidelijke tekorten op de jeugdzorg. We zijn met u enthousiast over de krachtige bundeling van gemeenten naar het rijk toe om hier meer geld voor te genereren, maar dat wil nog niet zeggen dat het rijk ook meer middelen ter beschikking gaat stellen. Voorzitter, er is ook geen rekening gehouden met de coronakosten die toch aanzienlijk zouden kunnen zijn en er zullen ook aanzienlijke kosten gemaakt worden om de WODV te ontvlechten, je zou bijna zeggen dat de begroting voorlopig als dekkend is te beschouwen. Voorzitter, de PvdA is van mening dat de kosten van de jeugdzorg toch wel te ramen zijn en we verzoeken het college via een motie om aan te geven wat de overschrijding van de jeugdzorg vermoedelijk is en om daarvoor toch een reëel bedrag in deze begroting op te nemen.

De **voorzitter**: Even voor de orde, Dat is de motie met de titel Jeugdfonds.

De heer **Van Noort**: Ja.

De **voorzitter**: Dan maakt die hiermee deel uit van de beraadslagingen.

De heer **Van Noort**: Mijnheer de voorzitter, als wij gemakshalve de coronakosten en de kosten voor de ontvlechting bestempelen als geen structurele kosten, is ons voorstel om deze te dekken ten laste van de post Onvoorziene uitgaven en we zijn zo vrij geweest om hierover een amendement te maken dat ik bij dezen inbreng.

De **voorzitter**: Dat gaat dan over het amendement met de titel Niet-begroete uitgaven coronacrisis en ontbinding van de werkorganisatie.

De heer **Van Noort**: Ja.

De **voorzitter**: Dan maak die deel uit van de beraadslagingen. Dank.

De heer **Van Noort**: De begroting geeft aan dat onze inwoners lagere tarieven van de nutsbedrijven krijgen door het wegvallen van de precariobelasting, de vraag is alleen wie gaat controleren of dat ook echt gebeurt. In het coalitieprogramma staat dat in Wassenaar 75 woningen per jaar worden gebouwd en hoewel er nu reeds meer plannen gemaakt worden, lijkt dit aantal niet te worden gehaald en schuift de realisering naar de volgende gemeenteraad. Dat is jammer, maar het is winst dat we ons bewust zijn geworden van dat ook Wassenaar op dit gebied een aanzienlijke bijdrage moet leveren. Tijdens de vorige verkiezingsperiode heeft de PvdA via mij de uitspraak gedaan dat in Wassenaar de komende tien jaar ongeveer 1000 woningen moeten worden gebouwd om ons dorp levendig en toekomstgericht te houden. Toen viel iedere partij over mij heen, maar dat is nu anders. Uiteraard zal er discussie blijven over het aantal sociale woningen, maar er is toch hopelijk een kentering in het denken over dit onderwerp. Voorzitter, het college stelt dat wij niet hoeven te lenen voor investeringen en dat is mooi, maar wij vragen ons wel af of de kapitaallasten van alle investeringen die in de pijlpijn zitten in de meerjarenbegroting opgenomen zijn en we vragen ons ook af hoe het college ertoe komt om te stellen dat onze reserve niet omlaaggaat. Onze reserve van € 30 miljoen valt onder het zogenaamde schatkistbankieren en levert geen rente op en daarom is het geschikt om te investeren voor onze inwoners, maar volgens ons wordt de spaarpot toch wel leger. Graag een reactie van het college. Het college streeft ernaar om het ambtelijk apparaat in dit raadhuis onder te brengen en dat roept toch wel een aantal vragen op. Allereerst is dit volgens ons echt een onderwerp om de inwoners in mee te laten denken, een vorm van burgerparticipatie. Is dat bespreekbaar voor het college en is het bereid om dat te organiseren? Is het college het met ons eens dat De Paauw eigenlijk niet...

De **voorzitter**: Er is een interruptie. De heer Van Doeveren.

De heer **Van Doeveren**: Ja voorzitter, ik hoop dat er goed nieuws aan komt bij de heer Van Noort want het heeft mij altijd heel erg verbaasd dat, toen we dit plan presenteerden om zo veel meer woningen op de gemeentewerf te realiseren die de heer Van Noort zo graag wilde hebben, hij het voorstel van het college steunde om dit gebouw te gaan verhuren aan marktpartijen en het gemeentekantoor te laten zoals het is. Staat hij er met de kennis van nu over alle ontwikkelingen wel voor open om de ambtenaren hier te huisvesten zodat we de gemeentewerf vrijspelen voor woningbouw? Voordat we naar de inwoners gaan, hoor ik ook graag hoe de heer Van Noort daar nu naar kijkt.

De **voorzitter**: De heer Van Noort.

De heer **Van Noort**: Ik twijfel er niet aan dat het een uitstekende keuze is om de beleidsambtenaren hier onder te brengen en wellicht is het plan zodanig dat je alle ambtenaren hier kunt huisvesten, maar ik heb daar in de loop der tijd een beetje twijfels over gekregen. Ik sta dus nog steeds achter wat we hebben afgesproken, maar ik mag hier natuurlijk wel mijn twijfel uitspreken.

De **voorzitter**: Een vervolgvraag van de heer Van Doeveren.

De heer **Van Doeveren**: Ja, maar dan proef ik wel een nieuw standpunt. Natuurlijk mag je twijfel uitspreken, maar toen we het voorstel over De Paauw hier behandelden, was de heer Van Noort tegen het überhaupt bekijken of de ambtenaren hier naartoe zouden kunnen komen om de gemeentewerf vrij te spelen. Nu zegt hij 'ik heb alleen nog wat twijfel en vragen', maar per saldo kijk ik volgens mij tegen een nieuw standpunt aan, wat ik wel zou verwelkomen, we mogen allemaal zaken door voortschrijdend inzicht anders vinden, maar ik vind het wel mooi om dat te markeren, zeker als hij ervoor pleit om de inwoners erbij te betrekken.

De **voorzitter**: De heer Van Noort.

De heer **Van Noort**: We zijn het dus schijnbaar eens. Wij denken dat het moeilijk is om ons Klantencontactcentrum op deze locatie onder te brengen, is het mogelijk om daarvoor een winkel in de Langstraat te huren of zo want dit gebouw is, zeker voor mensen met een beperking, heel slecht te bereiken, dat is punt 1. Er moet ook een nieuwe locatie voor de Schooladviesdienst komen en is er in de meerjarenbegroting rekening mee gehouden dat bij de PvdA de andere optie heel sterk leeft, namelijk het gemeentekantoor behouden voor het baliewerk, in overleg met de politie kijken of die zich hier wil huisvesten en ook de Schooladviesdienst onderbrengen in het oude gemeentekantoor. Het voordeel is dat het politiebureau dan vrijgespeeld kan worden voor woningbouw. Gaarne een reactie van het college. Voorzitter, het college stelt terecht voor om budget voor de aanpak van ondermijning vrij te maken, maar zoals ik het lees, wordt dat bedrag alleen maar in 2021 opgeno-

men en de vraag is waarom deze post niet voor de verdere jaren is geraamd. De PvdA maakt zich net als u grote zorgen over wat de op ons afkomende financiële problemen gaan betekenen voor die inwoners die nu al onder de armoedegrens zitten. De staatssecretaris heeft toegezegd dat we via het sociaal pakket voor coronabestrijding extra middelen voor armoedebestrijding en schuld-hulpverlening tegemoet kunnen zien en omdat wij hierover niets in de begroting konden vinden, is de PvdA zo vrij geweest om hierover een amendement op te stellen dat ik hierbij indien.

De **voorzitter**: Dat is het amendement over armoedebestrijding in coronatijd en maakt hiermee deel uit van de beraadslagingen. Dank u.

De heer **Van Noort**: Daarnaast kan schuldhelpverlening een enorme impuls krijgen door je aan te sluiten bij het VNG-collectief. Over armoedebestrijding is in de bespreking van de kadernota toegezegd dat wordt bekeken of er voor De Stille Kracht een bijdrage van € 50.000,00 per jaar mogelijk is. De PvdA vindt dat veel mensen in ons dorp bezig zijn met armoedebestrijding en dat is mooi, maar het is wel zaak dat, waar subsidies van de gemeente uitgekeerd worden, de raad ieder jaar een overzicht zou moeten hebben om te zien wat er met dat gemeenschapsgeld is gedaan. Het is volgens ons wenselijk dat dit door de SMOW gestroomlijnd wordt. De PvdA heeft een motie opgesteld waarin dit voornemen verwoord is en heeft daarin ook met redenen omkleed gesteld dat het steunfonds van de SMOW ook een hogere bijdrage verdient.

De **voorzitter**: Dat is de motie met de toepasselijke titel Over SMOW en die maakt hierbij deel uit van de beraadslagingen.

De heer **Van Noort**: Voorzitter, naast alle grote onderwerpen die iedereen al heeft benoemd, Avalex, de Groene Zone, de sporthal, het Centrumplan, de verkeersproblemen en de Warenar, is er nog een megaprobleem, namelijk het toegankelijk maken van ons dorp voor mensen met een beperking. In de allereerste begrotingsraad van dit college heeft de PvdA hier vragen over gesteld en toen zei het college dat daaraan gewerkt wordt en dat er in 2019 een plan naar de raad zou komen. Ondanks dat Wassenaar op grond van het VN-verdrag uit 2016 toen al verplicht was om concreet beleid te voeren, is er tot op heden nog niets gebeurd. Wij roepen de wethouders dan ook op om de Inclusieagenda niet meer voor ons uit te schuiven, maar in december 2020 al aan de orde te stellen in de commissie. Wij hebben u daarvoor ook een motie doen toekomen.

De **voorzitter**: Dat is de motie Over de Inclusieagenda en die maakt hiermee deel uit van de beraadslagingen. Wilt u afronden?

De heer **Van Noort**: Ik ga afronden voorzitter, ik heb een heel stuk overgeslagen hoor.

De **voorzitter**: Zeker, maar ik hoorde de bel al een tijdje geleden.

De heer **Van Noort**: Ja. Er valt nog wel op te merken dat in de begroting wel heel veel onderzoeken worden opgesomd waarvoor al kredieten beschikbaar zijn gesteld, maar waar de uitvoering op zich laat wachten. Kan onze organisatie deze opdrachten eigenlijk wel allemaal aan? Opgemerkt dient te worden dat het college toch groeit in zijn werk, er is echt een versnelling gaande en laten we met z'n allen proberen om er, ondanks die afschuwelijke coronatijd, toch een mooi jaar van te maken.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan is het woord aan de heer Mulder. Ach sorry. Ik herpak mij, het woord is aan de heer Bloemendaal.

De heer **Bloemendaal**: Dank u voorzitter. Ja, ik ben niet afgesplitst van mezelf.

De **voorzitter**: Maar u hebt een mededeling?

De heer **Bloemendaal**: Voorzitter, de D66-fractie maakt graag een compliment aan de ambtelijke staf voor een goed leesbare begroting, gemaakt onder moeilijke omstandigheden, niet alleen intern door personele wisselingen, maar ook zeker extern door de coronasituatie. Verder vooral dank aan de griffie en de ambtenaren die aan de voorbereiding van deze begrotingsraad hebben gewerkt, inclusief de elektronische tafeltjesavond, het was interessant om te zien wie waar zat en wie niet. Voorzitter, aan onze kant tevredenheid over deze meerjarige structureel sluitende begroting, maar wel nog wat vragen en twee moties over duurzaamheid. Zoals u al opgevallen is, steunen we uiteraard ook andere indieners. Allereerst vraag ik aandacht voor het wettelijk kader, het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten, kortweg BVV. Dat richt zich op duurzaamheid, dat is een dwarsdoorsnijdend thema en verdient naar het inzicht van de fractie een eigen pro-

gramma. Nu is gekozen voor een extra niet-verplichte paragraaf en dat is mooi, daarmee is inzichtelijk gemaakt wat wij doen aan duurzaamheid, maar wij zien graag dat die paragraaf de volgende jaren ook de financiële informatie bevat. Ik heb daartoe een motie ingediend en die heet Financiële cijfers duurzaamheid.

De **voorzitter**: Dan maakt die bij dezen deel uit van de beraadslagingen.

De heer **Bloemendaal**: Deze begroting staat voor de financiële degelijkheid die van Wassenaar wordt verwacht om de gemaakte keuzes in het begin van deze bestuursperiode te ondersteunen, in 2018 met het coalitieakkoord waarvan D66 deelgenoot is en voorzitter met uw komst een eigen burgemeester in 2019. Beide nodig om het credo 'Wassenaar zelfstandige gemeente' goed te onderbouwen. Ik loop de grote projecten langs want het coalitieakkoord is daar toch eigenlijk rond gebouwd en opgehangen aan hoofdstuk 5. De start van de bouw van de nieuwe energieneutrale sporthal is nabij en de afronding wordt in 2021 verwacht. Het is mooi dat dit ambitieuze plan uit de vorige bestuursperiode om van twee oude sporthallen één nieuwe te maken nu kan worden afgerond. De Paauw. De buitenkant is gedaan, het is waarlijk mooi geworden en met de binnenkant hebben we een plan. D66 kijkt uit naar de uitkomst van de quickscan met betrekking tot de inzet als volwaardig bestuurscentrum, zeker in relatie tot de splitsing van de WODV. We hebben daar een vraag bij: wanneer verwacht het college inzicht te hebben in de mogelijkheden voor De Paauw als volwaardig bestuurscentrum? In gewonemensentaal: wanneer is de quickscan klaar? In het WODV-dossier is er met de rigoureuze stap tot volledige ontvlechting de helderheid gekomen die de coalitie zich had voorgenomen. D66 heeft begrip voor de enorme werkdruk die dit voor het personeel met zich meebrengt, een enorme klus. Met betrekking tot het inrichten van de nieuwe organisatie hecht mijn fractie aan een nauwe samenwerking met het college en mijn oproep is dan ook: laten we in maximale samenwerking de schouders eronder zetten. Het is in de ogen van mijn fractie nu of nooit, sommigen hebben het anders geformuleerd, maar Wassenaar kan het maar in één keer goed doen. Er warenar heeft als project geleden onder de beperkende effecten van corona met betrekking tot inwonerparticipatie. Het college geeft aan de raad een integraal voorstel voor te leggen met een of meerdere varianten en hierbij hebben wij een vraag: ziet het voorstel in december 2020 het licht zoals voorzien is en hoe ziet dat er op hoofdlijnen uit? Onze grootste andere klus is Avalex. Hier richt de aandacht zich naast de governancestructuur vooral op de kosten die samenhangen met de wijze van scheiden en inzamelen van afval. Zoals u weet is Wassenaar een van de duurste gemeenten en dankzij de bijdrage van de heer Hendrickx weten we dat we nu nummer 1 zijn. In 2021 gaat de afvalstoffenheffing met maar liefst 10% omhoog door de kosten die Avalex maakt. In het eerste kwartaal van 2021 wordt de huis-aan-huis-PMD-proef geëvalueerd. De landelijke opdracht 'terug naar 30 kilo restafval per huishouden in 2025' lijkt nu niet goed haalbaar. De betere voorlichting over afval scheiden aan de bron is gestart in onze lokale krant, dat is het goede nieuws. We hebben hier vragen bij: welke mogelijkheden ziet het college om in 2021 toch versnelling aan te brengen in het dichterbij brengen van de landelijke reductieopdracht in samenhang met kostenbesparing bij Avalex en, als de evaluatie goed uitpakt, wordt het experiment dan direct uitgebreid? Tot slot, het coalitieakkoord rekent met de prognose van een bestemmingsreserve Grote projecten van ruim € 20 miljoen en de investeringen in de sporthal en De Paauw worden op in totaal € 18 miljoen geschat. Vraag aan het college: kan het college bevestigen dat dit betekent dat de financiële planning Grote projecten met de Warenar, de WODV en Avalex nog te gaan, passend is? Voorzitter, dan bouwen en wonen. Aan bouwen en wonen wordt in de inleiding ruime aandacht besteed en mijn fractie is blij met de voornemens die daarin genoemd worden. Nadat wij in 2019 twee keer hebben gevraagd naar voortgang in de planvorming zet het college hier nu een praktische routekaart neer en dat is mooi. In relatie tot de nieuwe woonvisie die in de maak is en in november a.s. voorligt, zet de gemeente nu stappen waaraan onze inwoners iets hebben. Voorzitter, duurzaamheid. In 2020 zijn er opnieuw lokale klimaattafels gehouden, een goed initiatief om inwoners te betrekken bij het grote vraagstuk over de gevolgen van de opwarming van de aarde. Het voornemen om de klimaattafels verder te verbeteren is prima. Vraag hierbij: kan de wethouder aangeven hoe de uitbouw van de klimaattafels vorm gaat krijgen? Graag een toezegging op dit punt. Er is een start gemaakt met de beleidsformulering voor de Regionale Energiestrategie en de transitievisie Warmte, 2021 is daar een vervolg op. Bij de Lokale Energiestrategie is het voornemen de CO₂-reductie-inspanningen van de gemeente te monitoren. Zowel in het bedrijfsleven als bij de overheid wordt gebruikgemaakt van de zogenaamde CO₂-ladder als instrument om richting te geven, plannen maken en uitvoering van CO₂-reductie, niet alleen ten behoeve van de eigen organisatie, maar ook in het kader van vergunningverlening. De D66-fractie is groot voorstander van dit instrument en nu Wassenaar werkt aan een nieuwe ambtelijke organisatie is dit hét moment om dergelijke kennis in huis te halen, immers voor een doordachte organisatie op dit punt zal certificering eenvoudig verlopen. Wij komen met een motie op dit punt die heet Monitoring CO₂-reductie. De start van de verduurzaming.

De **voorzitter**: Dank u wel. Daarmee maakt de motie nu deel uit van de beraadslagingen. Even voor de helderheid, hij heeft als titel meegekregen Over CO₂-ladder.docx.

De heer **Bloemendaal**: Ja.

De **voorzitter**: Maar het gaat niet over het produceren van CO₂-neutrale ladders, daar wordt iets anders mee bedoeld.

De heer **Bloemendaal**: Helemaal waar. De start van de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed is in lijn met de D66-motie bij de kadernota. Het college kiest voor drie locaties en dit roept bij mijn fractie twee vragen op: waarom specifiek deze drie gekozen, hoeveel gemeentelijk vastgoed is er nog te gaan en haalt het college zo ook in 2023 de energiebesparingsplicht tot label C voor de gemeentelijke kantoren? Dan kom ik bij het laatste zware dossier, jeugdzorg, als laatste dossier noem ik dat graag. De D66-fractie heeft bij de vorige begrotingen en bij de recente na-jaarsnota moties mede-ingediend die opriepen tot kostenbeheersing omdat kostenbeheersbaarheid een van de hoofdvragen is geworden, naast goede zorgverlening. De oproep de eerstelijnsverwijzers gericht te ondersteunen en budgetbeheer strikter te organiseren is opgepakt met de aanstelling in oktober 2020 van een praktijkondersteuner Jeugd bij de huisartsen. Daarmee is vast en zeker een stap gezet in de richting van betere kostenbeheersing in het domein Maatwerk 18-min. Andere gemeenten hebben daar goede ervaringen mee, dus waarom wij niet. D66 heeft steeds aandacht gevraagd voor een betere invulling van het adagium 'Eén huishouden, één plan, één regisseur'. Zoals het Actieplan Jeugdzorg aangeeft, is daar nog te winnen binnen de organisatie en daarbuiten in regionaal verband en we roepen het college op het maatschappelijke middenveld daar uitdrukkelijker bij te betrekken. Er hebben ons signalen bereikt dat dit inderdaad beter kan in het 3D-domein. Een vraag aan het college: kan het college aangeven hoe de bevordering van de integraliteit binnen en buiten Wassenaar nu na zes jaar uitproberen meer kans van slagen heeft? Voorzitter, ik rond af. Samengevat, een solide begroting in een tijd met uitdagingen, een uitdaging om als samenleving de gevolgen vaak COVID-19 zo goed mogelijk te beperken en een uitdaging waarbij wij als bestuur tegelijkertijd voor grote interne reorganisaties staan. Samen gaat ons dat lukken. We wachten de antwoorden van het college op onze vragen in de eerste termijn af. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Er is een interruptie.

De heer **Van Noort**: Nee, het is geen interruptie, het is van de orde. Ik heb verzuimd in mijn spreektekst een amendement in te dienen namens GroenLinks en dat was omdat de heer Van Sloten niet aanwezig kon zijn. Ik wil vragen of dit amendement toch ook...

De **voorzitter**: Zeker. De heer Van Sloten komt net binnen. Dat is het amendement 'Tabel 31 op pagina 166', een prozaïsche titel van het amendement, bij dezen ingediend en maakt deel uit van de beraadslagingen. Ik kijk nog heel even naar de heer Van Sloten, u maakt geen gebruik van de eerste termijn? Dat mag hoor.

De heer **Van Sloten**: Als ik de ruimte krijg, wil ik daar kort gebruik van maken, dat ik toch nog...

De **voorzitter**: Jazeker. U zit aan tafel, dus aan u het woord.

De heer **Van Sloten**: Als de heer Mulder nu klaar zit, wil ik ook wel even wachten hoor.

De **voorzitter**: Dan maken we gewoon de volgorde even af, u voegt nu in en dan mag de heer Mulder als laatste. Aan u.

De heer **Van Sloten**: Dank voorzitter. Het is even improviseren want ik vlieg inderdaad net binnen. Ik wil mijn inbreng bij deze begroting beperkt houden, we hebben geen moties en één amendement voorbereid, wat de heer Van Noort net aangaf, en dat is een technisch amendement om de begroting in lijn te brengen met de informatiebrief die wij op 26 oktober jl. hebben ontvangen en waaruit blijkt dat een bezuiniging die is opgenomen toch niet gerealiseerd kan worden. Dat is op zich een technische aanpassing van de begroting, maar het geeft wel weer hoe fragiel de begroting eigenlijk is. Door deze wijziging is het begrotingsoverschot in het derde jaar negatief en in het vierde jaar net positief. Dat vind ik wel een zorgelijke zaak, zeker als we kijken naar de zaken die niet in deze begroting zijn meegenomen. De hele impact van het coronagebeuren wordt eigenlijk maar zeer beperkt meegenomen, daar zitten risico's aan vast en er is het feit dat er geen toeristenbelasting binnenkomt, daarvoor worden we wel gedeeltelijk gecompenseerd, maar die ruimte zit er gewoon niet in. Het is een meerjarig net niet sluitende begroting, zeker ook omdat er wat bezui-

nigingen in zitten die nu nog niet gerealiseerd zijn. De reden dat ik geen moties indien, is ook dat het college moties die we in 2019 raadsbreed hebben ondersteund gewoon terzijde heeft geschoven. Dat ging over de concretisering op het gebied van de kapvergunning en op het gebied van het afschaffen van de Welstandscommissie. De raad heeft toen een door mij ingediende motie breed ondersteund waarin stond om die voor 1 juli 2020 uit te werken, dat is gewoon niet gebeurd en die bezuinigingen zijn nu weer opgenomen zonder dat er ook maar een plan naar de raad is gestuurd om dat dit keer wel te bereiken. Het heeft dus gewoon geen zin om moties in te dienen, ik heb dat van meerdere partijen gehoord en dat is eigenlijk een pijnlijke zaak. Volgens mij moeten we dit toch echt samen doen en als er een raadsbreed aangenomen motie ligt, moet die gewoon worden uitgevoerd. Waarover ik eigenlijk een motie zou willen indienen, maar ik dat niet doe omdat ik daar geen meerderheid voor krijg, is de jeugdzorg. Ik vind het echt schokkend om te zien dat we die wederom nog verder gaan afknijpen en ik zie nu dat er een amendement is ingediend om de bezuiniging nog verder op te voeren. Iedereen kan zien dat de jeugdzorg op dit moment keihard nodig is, zeker in deze coronacrisis, en we weten nu al dat de uitgaven in 2021 verder stijgen. Ik vind het echt een illusie om dan te denken 'we gooien er nog een bezuiniging van € 75.000,00 tegenaan' dat we daarmee problemen oplossen. Het is gelukkig een opneinde regeling en hoe hard wij hier ook bezuinigen, als er hulp nodig is, wordt die gelukkig gegeven. Waarom gaan we niet gewoon eens een keer voor de troepen uitlopen en zetten we extra geld in om ervoor te zorgen dat we het voor zijn, dat we in plaats van achteraf bezuinigen en knijpen op de uitgaven een keer extra geld beschikbaar stellen, zodat de hulpverleners niet meer hoeven te kijken waarop ze kunnen bezuinigen, maar ze zich puur kunnen gaan richten op hoe ze deze jongeren kunnen helpen? Zoals ook in de begroting staat, ligt het percentage hulpvragen in Wassenaar onder het gemiddelde en we doen het dus eigenlijk best goed. Ja, het is een breed probleem en heel veel gemeenten hebben een veel groter probleem, maar we hebben het geld. Als ik zie hoeveel geld er nu aan het centrum wordt uitgegeven en als ik zie dat we hier € 12 miljoen aan De Paauf gaan uitgeven, waarom kunnen we in 2021 dan niet gewoon € 300.000,00 extra tegen de jeugdzorg aangooien, waarom gaan we die problemen niet oplossen? Ik denk dat de gemiddelde inwoner van Wassenaar er geen probleem mee heeft dat we in het centrum gaan investeren, maar daar moet wel iets tegenover staan. Deze coalitie is erg goed in het doen van uitgaven voor dingen van steen en investeringen in een sporthal en het centrum, zaken die allemaal prima nodig zijn en het ziet er hartstikke prachtig uit, het wordt weer op zijn Wassenaars gedaan, dit wordt niet echt sober en doelmatig, maar het wordt echt gewoon weer mooi, net als het zwembad, dat is gewoon een mooi zwembad, iets te groot misschien. Uiteindelijk staat het er en we zijn er allemaal heel blij mee, maar laten we dan ook de andere kant niet vergeten. Ik vind het bizar dat we nu € 20.000,00 uitgeven aan armoedebestrijding, dat staat in geen enkele verhouding tot de uitgaven die we op andere gebieden doen. Ik roep het college echt op om daar ruimhartiger in te zijn en niet keihard te sturen op een bezuiniging, onder andere op de jeugdzorg, die toch niet gehaald wordt. We moeten wel een begroting hebben, maar ik maak me wel zorgen over de staat van deze begroting, de realiteitszin slaat nergens op want we zitten middenin een van de grote crises sinds de Tweede Wereldoorlog. We gaan ook de WODV ontvlechten en de kosten daarvan zijn niet opgenomen. Het is goed dat er een begroting ligt, daarmee kunnen we een vinkje van de provincie krijgen. Ik hoop dat de provincie ook een structureel sluitende begroting ziet en dat het college de in de begroting opgenomen bezuinigingen daadwerkelijk concretiseert.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan is het woord aan de heer Mulder.

De heer **Mulder**: Dank voorzitter, het gebeurt toch nog vandaag, dat is mooi. In deze onzekere tijden waarin volksgezondheid boven alle wetten en regels gaat, van financiën, inwoners, bedrijven en overheid is het erg lastig om in te schatten wat er daadwerkelijk gaat gebeuren, we hebben dat van meerdere sprekers gehoord. Toch heeft dit college het gepresteerd om een meerjarig sluitende en reële begroting te presenteren en omgeven met de onzekerheden is er een goed beeld neergezet van de investeringen die we doen met het geld dat de gemeente heeft, en dit duurzaam te verantwoorden in een meerjarenplanning. Als je de risico's goed in beeld hebt, kun je daar je aandacht op houden en dit is verantwoordelijk beleid. We doen juist nu investeringen voor het behoud van ons prachtige dorp, een van de mooiste woongemeenten in Nederland. Corona. Voorzitter, het is een bizarre tijd, in nog geen zes maanden tijd is het voor ons bekende leven volledig veranderd, inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties hebben het zwaar en er is weinig zicht op het einde van deze tijd. We horen om ons heen de verhalen van mensen die getroffen zijn door het virus, maar ook de verhalen van mensen die getroffen worden door de maatregelen omtrent het virus. We kunnen hier de maatregelen niet bepalen en moeten ook lijdzaam toezien hoe de geestelijke toestand van mensen verandert. Het is erg belangrijk dat iedereen zich aan de regels houdt, zodat ondernemers en inwoners niet verder beschadigd raken door doorlopende maatregelen. In dit kader hebben wij ook wel onze twijfels bij de fysieke raadsvergaderingen, waarbij de reisebewegingen inherent zijn aan het samenkomen. Het is prettiger om met elkaar in real life te vergaderen

en we hebben een mooie zaal, maar naar onze mening moeten we toch overwegen om digitaal te gaan vergaderen.

Over de begroting. Investerings in kapitaallasten, we hebben het al veel gehoord vandaag, maar wij zijn heel erg verheugd dat Wassenaar investeert in haar voorzieningen, het vernieuwen van het centrum, het geven van een kwaliteitsimpuls aan het strand, het bouwen van een gemeentelijke sporthal op het terrein van de Kieviten, het bouwen van de gymzaal aan de Burmanlaan, de ontwikkeling van de Groene Zone en tal van deze voorbeelden spreken tot de verbeelding. Maximaal maatschappelijk rendement uit de algemene reserve en door verstandig en robuust beleid dit middels kapitaallasten behouden voor de toekomstige generaties. De kapitaallasten voor alle projecten worden nu in de begroting meegenomen, zo hoort het en wij gaan ervan uit dat toekomstige colleges dit, ondanks de nieuwe verdeling van het Gemeentefonds en de onzekere uitgaven voor jeugdzorg, ook blijven doen. Voorzitter, over afval. We hebben een belangrijk besluit genomen over de verwerking van het afval na 2021. Dat is belangrijk omdat de verbrandingsbelasting vanuit het rijk steeds hoger wordt. Meer afval verbranden, betekent dus hogere lasten en door nascheiding kan meer afval worden hergebruikt en hoeft er minder verbrand te worden. Heden hebben we de rapportage over de afvalinzameling over de eerste negen maanden van 2020 ontvangen en het is duidelijk dat we met z'n allen meer in plaats van minder afval aanleveren en dat 50% van het ingezamelde PMD-afval wordt afgekeurd. Uit de ingezette proef komt 69 ton schoon PMD-afval, waardoor het eenvoudig te berekenen is dat PMD separaat ophalen een betere scheiding oplevert, maar de kosten voor het inzamelen zijn hoog en dit levert daarom geen besparing op, je kunt het beter verbranden dan het separaat ophalen. Dit is dan ook de grootste winstfactor die we behalen met het genomen besluit voor nascheiding. Er zijn partijen die vinden dat je actief kunt en moet sturen op minder afval produceren, maar wij vinden dat je dit niet van individuele inwoners moet verwachten. Ervoor zorgen dat verpakkingsmaterialen terugkeren in de keten, zodat ze hergebruikt kunnen worden, is veel schoner en beter voor de afvalstoffenheffing. We kijken uit naar de discussie over de andere grote kostenposten van het afval, dat is ook al eerder benoemd, namelijk de inzameling van het afval. Vraag aan de wethouder: wanneer verwacht u dat we het over de kostenefficiëntie van de inzameling kunnen hebben? Jeugdzorg. Wat zou je hier graag veel over willen vertellen, maar de conclusie is dat een openeinderegeling ervoor zorgt dat het begrote bedrag structureel te laag is, er ontbreekt realiteitszin. Wat kan een wethouder nou doen om minder doorverwijzingen te bewerkstelligen bij zo veel doorverwijzers? In de najaarsnota staat een tekort van € 1 miljoen in 2020 en de vraag stellen waar dit eindigt, is hem direct ook beantwoord. De oplossing hiervoor ligt niet bij ons, maar bij Den Haag. De Tweede Kamer moet hiermee aan de slag en wij gaan ervan uit dat dit tijdens de formatie van het komende kabinet ook wordt gedaan. Wij vinden het voor de begroting wel belangrijk dat er een reële basis voor de verwachte uitgaven is en dat er alles aan gedaan wordt om de kosten zo veel mogelijk in te perken. Vraag aan de wethouder: is er een punt waarop je als gemeente kunt zeggen 'hier betalen we niet meer voor'? Iedereen verdient goede zorg, maar er moet ergens een grens zijn want het kan niet zo zijn dat de kosten van de jeugdzorg invloed hebben op onze wegenonderhoud of dat het bijvoorbeeld betekent dat we de ozb moeten verhogen. Onze ambtenaren. We zijn erg blij dat de keuze om de werkorganisatie...

De **voorzitter**: Mijnheer Mulder, er is een interruptie van de heer Van Noort.

De heer **Van Noort**: Ik dacht even na over wat u zei, dat de kosten van de jeugdzorg ten koste kunnen gaan van het herstellen van wegen en dat soort zaken. Is het niet eerder andersom? Ik hoorde de heer Van Sloten namelijk zeggen dat we voor sommige trajecten te veel geld uittrekken dat we dat beter aan de jeugdzorg kunnen geven. U kiest dus voor betere wegen en u wilt voor de jeugdzorg gewoon sommige dingen maar afschaffen?

De **voorzitter**: De heer Mulder.

De heer **Mulder**: Dank voorzitter. Nee, ik zeg niet dat de jeugdzorg de rest verdrukt, maar ik wil er graag voor zorgen dat er ook nog een minimaal wegenonderhoud en onderhoud van groen kan bestaan en dat we iets aan voorzieningen in het dorp kunnen betalen in plaats van dat we alleen maar jeugdzorgkosten hebben. Als de begroting over de toekomstige periodes 2025-2028 aan de hand van het door de heer Van Sloten ingebrachte punt zegt dat we alleen nog maar jeugdzorgbudget hebben en dat we daar de begroting van gaan opmaken, denk ik dat we niet helemaal op het juiste pad zijn. Ik vervolg. We zijn erg blij dat de keuze is gemaakt om de werkorganisatie te ontvlechten, dit brengt ambtenaren terug naar de gemeente en in combinatie met het onderzoek naar het huisvesten van de ambtenaren in De Paauw levert dit een groot aantal plekken op die we dan niet meer hoeven te creëren. We spreken over de ontvlechting en we zijn blij dat de raad goed wordt meegenomen in deze ontwikkeling. We maken ons wel zorgen over de toekomst, over hoe de toekomst eruit gaat zien op dit gebied en we verwachten net als bij de oprichting van de werkorganisatie een behoorlijke incidentele kostenpost voor de realisatie van deze nieuwe organisatie.

Vraag: wanneer kunnen we de incidentele kosten voor de oprichting van de nieuw te vormen organisatie verwachten?

Bouwen in Wassenaar. Verder bouwen aan zo'n prachtig dorp is fantastisch, we hebben een aantal grote projecten al de revue zien passeren en er volgt deze periode nog een aantal. Belangrijk zijn verder te bouwen voor onze eigen inwoners, doorgroeimogelijkheden en nieuwe starterswoningen. Locaties als de Havenkade en de Den Deylschool zullen bijdragen aan meer woningen voor deze groep, maar bouwen doe je voor iedereen en daarom zijn we ook erg verheugd over het plan voor de Stompwijkstraat. Dat is een perfect voorbeeld van het slopen van woningen die niet te verduurzamen zijn en die niet meer aan de standaarden van deze tijd voldoen en het inbreiden tegen de hoogste maatschappelijke waarde en allemaal in de lagere prijsklassen. Een ander groot project is de ANWB. Wassenaar kan hier een groot deel van zijn woningbouwopgave voor de komende jaren realiseren, maar heel realistisch gezien gaan deze bewoners niet winkelen in Wassenaar en zullen ze ook niet gebruikmaken van onze maatschappelijke voorzieningen. We vinden het dan ook van groot belang om de ontwikkeling goed af te stemmen met omwonenden en de gemeente Den Haag. Vraag: kunt u ons meenemen in de wensen van de gemeente Den Haag ten opzichte van deze projectlocatie en ons blijven informeren over afspraken die met derden, zoals de gemeente Den Haag, bewonersgroepen en anderen, worden gemaakt? Het is belangrijk om voor de begroting goed het risico te zien wat betreft de inkomsten... Excuus. Ik heb het gehad over de positieve kant van het omzetten van stilstaand kapitaal en dit duurzaam inzetten voor het maatschappelijk kapitaal. De investeringen die wij doen... Ik weet niet wat hier gebeurd is, excuus. Er komen meer woningen in Wassenaar en specifiek middenhuur en middeldure koop en wij hopen en verwachten dat daardoor meer jonge gezinnen naar Wassenaar komen. Ons afval zal beter worden verwerkt, waardoor er niet alleen financiële winst voor alle inwoners valt te behalen, maar ook heel veel op duurzaamheid wordt gewonnen. De werkorganisatie wordt ontmanteld en de ambtenaren zullen weer werken voor de gemeente. Voorzitter, ik heb vier vragen gesteld. Over afval: wanneer verwacht u dat we het over de kostenefficiëntie van de inzameling kunnen hebben? Over de jeugdzorg: is er een punt waarop je als gemeente kunt zeggen 'hier is het einde'? De gemeentelijke organisatie: wanneer kunnen we de incidentele kosten van de oprichting van een nieuw te vormen organisatie verwachten? Een vierde punt is het bouwen in Wassenaar, om ons actief mee te nemen in de volledige beschrijvingen van wat de gemeente Den Haag en andere derden willen. Dan rond ik af. 2,5 jaar geleden zijn we gestart met dit coalitieprogramma en tot op heden wordt keihard gewerkt om zo veel mogelijk stappen in de goede richting te zetten. Dit komt tot stand door heel goed samen te werken en constructief te kijken naar waar we elkaar kunnen vinden. Ik denk dat u trots mag zijn dat zo veel grotere projecten nu door de besluitvormingsmolen zijn gegaan en dat u met uw college de weg naar Wassenaar 2030 kunt uitstippelen. Mede dankzij deze begroting zetten we weer stappen in de blijvende zelfstandigheid en voor toekomst van Wassenaar, voor nu en voor alle generaties die nog komen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Er is ten slotte nog een interruptie van de heer Bloemendaal.

De heer **Bloemendaal**: Dank u voorzitter. Ja, een vraag aan de heer Mulder. Hij schetst in zijn betoog een soort niet-bestaande tegenstelling, maar hij noemt hem en dus bestaat hij wel, tussen meer asfalt en meer zieke kinderen of tussen meer ongelukkige kinderen en meer asfalt. Het is maar welke kant van de vergelijking u wilt invullen. Is de heer Mulder het met mij eens dat wij in de toelichting op het amendement toch proberen aan te geven dat jeugdzorg belangrijker is dan asfalt of blijft hij bij zijn standpunt?

De **voorzitter**: De heer Mulder.

De heer **Mulder**: Dank voorzitter. Dat is eigenlijk dezelfde vraag als de heer Van Noort stelde. Ik ben het helemaal eens met iedereen die zegt dat jeugdzorg superbelangrijk is en dat we geen ongelukkige kinderen of zieke kinderen willen, maar dat mag nooit betekenen dat er geen ruimte meer is voor andere dingen. Het kan niet zo zijn dat we straks over een zandpad met kiezelstjes rijden en we fantastisch mooie plekken hebben waar onze jeugd supergelukkig kan zijn.

De **voorzitter**: De heer Bloemendaal.

De heer **Bloemendaal**: Ik vind dat u toch een beetje een bizarre tegenstelling creëert. Als u kijkt naar de bedragen in het Fysiek Domein en die in het Sociaal Domein en we dan in de diepte kijken naar de poging die we doen om efficiëntie en maatwerk boven tafel te halen, komen we volgens mij in de verste verte niet voor de vraag te staan of we wel of niet moeten asfalteren. Daar laat ik het bij.

De **voorzitter**: Dat is dan een constatering. Dank u wel voor de afronding. Ik zie op de klok dat het afgerond naar boven 16.25 uur is. We hebben afgesproken dat het college een halfuur de ruimte krijgt om de eerste termijn voor te bereiden en dat betekent dat we de vergadering om 16.55 uur hervatten. Dat doe ik stipt omdat het eten er om 18.15 uur is en we dan de eerste termijn van het college hebben afgerond. Hierbij schors ik de vergadering en ik vraag u nogmaals – en de mensen van de griffie zijn aanwezig om u daarbij te helpen mochten er nog vragen zijn over waar u naartoe moet – om ook weer in de goede volgorde naar de plek te gaan, afstand tot elkaar te bewaren en de drukte te vermijden. Ik schors de vergadering voor een halfuur.

Schorsing

De **voorzitter**: Het is bijna 16.55 uur en hierbij heropen de vergadering. Het is in de eerste termijn aan het college en er is afgesproken dat de wethouder van Financiën het spits afbijt. De moties en amendementen maken deel uit van de beraadslagingen en waar dat kan zal het college ook al een eerste preadvies op de moties geven. Dan weet u straks ter voorbereiding op de tweede termijn hoe het advies van het college is. Het woord is aan de wethouder van Financiën.

Wethouder **Schokker**: Ja dank u wel voorzitter. Zoals vandaag al een aantal malen naar voren is gebracht, kan de wereld binnen relatief korte tijd compleet veranderen. Wie had kunnen denken dat we nu alweer ruim een halfjaar te maken zouden hebben met een enorme pandemie met diepgaande consequenties voor onze manier van samenleven. In de eerste plaats voor de volksgezondheid, maar zeker niet alleen, er zijn ook gevolgen op cultureel en sociaal vlak en natuurlijk ook op financieel-economisch vlak. Er kleven, en dat is vandaag ook al een aantal malen gezegd, de nodige onzekerheden en risico's aan deze begroting. Dat is natuurlijk elk jaar het geval, maar dat is nu nog meer dan normaal en we hopen dat we snel teruggaan naar de normale situatie. Desalniettemin is het college erg trots en dankbaar dat deze begroting er ligt, dank ook aan de ambtenaren die ons daarbij hebben ondersteund. We blijven met deze begroting, met deze sluitende begroting, bouwen aan een solide basis voor Wassenaar. Ik geef eerst antwoorden op de vragen, er zijn behoorlijk wat vragen gesteld, en daarna geef ik een reactie op de diverse moties en amendementen. Ik begin met het financiële deel en ik ga wel een beetje kriskras door de behandeling heen omdat sommige vragen een aantal malen zijn gesteld. Om te beginnen dank voor de complimenten, met name voor de inleiding, maar ook voor het hele stuk. Een aantal van u wees erop dat er meer informatie beschikbaar zou moeten zijn en een aantal van u refereerde aan een ingekomen brief daarover. Er staat wel heel veel in de begroting, op pagina 146 staat bijvoorbeeld een heel kasstroomoverzicht en er wordt inzicht gegeven in de liquiditeit en de balans. Ook tijdens de behandeling van de kadernota hebben we al aangegeven dat we bij de kadernota van 2021, zoals Lokaal Wassenaar! heeft gevraagd, ook de liquiditeit en de balans toevoegen. Er staat al heel veel in en we proberen het ieder jaar een klein stapje te verbeteren om het voor de inwoners nog inzichtelijker te maken. We hebben een groot investeringsprogramma, in 2021 € 15,2 miljoen aan investeringen, en dat geldt eigenlijk tot en met 2024, dan kom je op nog veel meer en stel dat dit allemaal wordt uitgevoerd, daar streven we naar, wat zijn dan de gevolgen voor de liquiditeitspositie? Dat is een logische vraag omdat we op dit moment ongeveer € 30 miljoen op de bank hebben en je negatief zou uitkomen als dit bedrag daar afgaat. De praktijk leert dat dit hele schema, in ieder geval tot en met 2024, wel wat weerbarstig is, maar we hebben wel alle gevolgen voor de kapitaallasten opgenomen en mocht het zo zijn dat de financiering toch onvoldoende is, voor 2021 verwacht ik dat totaal niet en dat lijkt me voor 2022 ook niet reëel, maar mocht dat in de jaren daarna zo zijn, dan moet het college met een voorstel naar de raad komen om dat vervolgens te financieren. Er zijn natuurlijk duidelijke kaders afgesproken, er wordt niet geleend en daar houdt het college zich aan, maar er zijn mogelijkheden om te lenen en dan zal daarover een besluit moeten worden genomen. Dan moet worden gekozen tussen lenen of investeren, maar die keuze ligt op dit moment niet voor. Ook de PvdA refereerde aan het feit dat de begroting meerjarig sluitend is en dat klopt. De PvdA wijst bij monde van de heer Van Noort ook nadrukkelijk op het Gemeentefonds. We hebben een behoorlijke stelpost voor het Gemeentefonds opgenomen, we zijn ervan uitgegaan dat we er per inwoner behoorlijk op achteruitgaan, € 15,00, € 25,00, € 30,00 per inwoner. Op 6 oktober 2020 zou er iets naar de Kamer gaan, maar dat is nog steeds niet gebeurd en het laatste bericht dat ik hierover heb gehoord, is dat er in de tweede helft van 2021 iets naar de Kamer gaat, om het dan in 2022 te kunnen invoeren. Er zijn natuurlijk ook verkiezingen op landelijk niveau en we wachten het af, maar we moeten er wel heel serieus rekening mee houden dat er een herijking komt, maar de termijn waarop dat gebeurt blijft nog wel wat onzeker. Dan de coronakosten. We nemen corona op omdat duidelijk is dat corona een van de grote risico's is. Dat staat ook in de risicoparagraaf als een van de grote risico's en in de najaarsnota die in november a.s. in de raad wordt besproken, geven we ook aan hoe het er op dit moment in 2020 voorstaat, maar we weten natuurlijk helemaal niet hoe het gaat en het is erg lastig om voor een ramp te begroten. Daarom kiezen we ervoor, en zo hebben we het eigenlijk steeds gedaan, om in de voorjaarsnota en de na-

jaarsnota steeds de in het kader van corona noodzakelijke uitgaven op te nemen. Bij de najaarsnota geven we weer een heel overzicht van de extra uitgaven en de teruglopende belastinginkomsten, zoals de toeristenbelasting die fors lager zal zijn. Vervolgens kunnen we die uitgaven doen en daarna komen we naar de raad. Waar wordt dat gedekt? Dat wordt uiteindelijk gedekt uit de algemene reserve. We hebben daar een hele grote pot voor en in de pot Onvoorzien zit € 0,50 per Wassenaarder, dat is € 12.500,00, maar dat is niet genoeg. Ik denk dat het in deze moeilijke tijd vooral belangrijk is dat het college in staat is om daar waar nodig iets te doen en die mogelijkheid is er. We komen uiteraard bij u terug bij de najaarsnota en de voorjaarsnota en natuurlijk bij de jaarrekening. Er is ook een vraag gesteld over de precariokosten. 2021 is het laatste jaar dat nog precario van de nutsbedrijven mag worden gevraagd en daarna stopt dat. De nutsbedrijven zijn wettelijk verplicht om dat terug te geven aan de inwoners, maar de vraag is wie dat controleert en die vraag is hier in deze raad al meerdere malen aan de orde geweest. Dat wordt uiteindelijk door de aandeelhouders gecontroleerd, in een aantal gevallen zijn wij zelf ook aandeelhouder en het college zal er bovenop zitten dat dit ook daadwerkelijk gebeurt. Er is ook gevraagd naar de bestemmingsreserve Grote projecten en de link met het coalitieakkoord waarin € 20 miljoen als bedrag is genoemd. Dat zijn eigenlijk twee verschillende grootheden. Wij hebben een Investeringsagenda met daarin de bedragen die wij uitgeven en als we kijken naar de grote projecten die in het coalitieakkoord ook zo zijn genoemd, zijn dat onder andere de sporthal met een budget van ongeveer € 7,4 miljoen en De Paauw die nu op ongeveer € 11 miljoen is gebudgetteerd en dat is in totaal € 18 miljoen. Dat zit nog onder die € 20 miljoen en uit de reserve Grote projecten financieren we eigenlijk de voorbereidingskosten voor die grote projecten. We hebben er in deze coalitieperiode voor gekozen om te stoppen met de kapitaallastenreserve en we hebben dus geen reserves meer waarmee je de kapitaallasten kunt dekken. Het zijn allemaal lopende uitgaven die je uit de reserves kunnen dekken en vervolgens houdt je via de Investeringsagenda bij hoeveel je in totaal investeert aan nieuwe voorzieningen voor de inwoners.

De **voorzitter**: Er is een interruptie van de heer Van Noort.

De heer **Van Noort**: Ja, ik vraag meer een verduidelijking van de wethouder. Wij hebben een amendement ingediend om de kosten van corona en de ontvlechting te dekken uit de post Onvoorzien, maar u zegt nu dat daar niet zo veel in zit en dat is dus niet mogelijk. Ik hoor u ook zeggen dat u dit soort kosten waarschijnlijk uit de algemene reserve wilt halen, dan drukt het ook niet op de begroting en als dat zo is, is het amendement eigenlijk overbodig.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Schokker**: Ik kom straks nog even specifiek op het amendement terug, maar daar komt het eigenlijk wel op neer. Dan ga ik terug naar de beantwoording. De grote projecten gaan via de Investeringsagenda en er wordt flink geïnvesteerd, waaronder in 2021 in de verduurzaming van het vastgoed. Een aantal van u heeft daar vragen over gesteld. We trekken ongeveer € 500.000,00 uit om als gemeente het goede voorbeeld te geven. We willen echt iets doen aan de verduurzaming van het vastgoed en dat is een doe-en-leertraject. Je gaat per pand kijken of het goed aansluit op het meerjarenonderhoudsplan en wat je kunt doen aan bijvoorbeeld ledlampen. Dat is relatief eenvoudig en je kunt ook voorzetramen gebruiken voor betere isolatie of zonnepanelen. Al dat soort maatregelen wordt per pand bekeken en we hebben hier een tijdje geleden ook een presentatie gegeven waarin een aantal criteria is vastgesteld op basis waarvan we zijn gekomen tot de drie plannen die nu voorliggen, waarbij het ook relatief eenvoudig en nuttig is en waar het goed aansluit op het meerjarenonderhoudsprogramma, zodat we een verstandige investering doen. Het is de bedoeling om in 2021 ook door te gaan met de rest van de portefeuille, we doen nu drie panden en het kan zijn dat er misschien wel vier panden lukken en dat je veel sneller door die portefeuille gaat, maar dat moeten we zien. We hebben nu beleid opgesteld en we gaan het nu vooral doen, daar ben ik erg blij mee.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Van Doeveren.

De heer **Van Doeveren**: Ja voorzitter, ik heb in mijn eerste bijdrage gezegd dat we die richting om verstandig te verduurzamen steunen. Ik was toevallig bij de presentatie en we proberen de komende tien en misschien wel twintig jaar alle panden te verduurzamen, maar welk afwegingskader wordt daarbij gehanteerd? De vraag is of we hetzelfde afwegingskader als voor De Paauw hanteren, dus dat we alleen gebouwen verduurzamen die economisch de moeite waard zijn om te verduurzamen vanuit het perspectief van onze penningmeester. Ik zou daarop graag een reactie willen voordat u doorgaat naar het volgende blokje.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Schokker**: Ja, dank u wel voorzitter. Zoals ook in de beantwoording van de schriftelijke vragen aangegeven, is wat we daarvoor hebben opgesteld niet helemaal vergelijkbaar met De Paauw. In een aantal gevallen kan het zijn dat de verduurzaming langer dan twintig jaar is. Je hebt bijvoorbeeld te maken met monumentale panden en met afstemming met huurders. Bovendien is dit echt learning by doing, we bewandelen nieuwe wegen en daarom noemde ik het net een doe-en-leertraject, waarbij we dat echt moeten ontdekken. We streven ernaar om dit zo snel mogelijk terug te verdienen, maar ik kan niet keihard zeggen dat we het binnen twintig jaar terugverdienen. Dat is het antwoord op die vraag.

De **voorzitter**: De heer Van Doeveeren.

De heer **Van Doeveeren**: Ik noemde De Paauw als voorbeeld en het is op zich logisch dat het per pand kan verschillen en ik begrijp ook dat de wethouder nog een beetje learning by doing doet nu we eindelijk iets concreets gaan doen qua verduurzaming, maar als we deze investeringen doen, hoor ik wel graag helder van de wethouder welk afwegingskader hij gebruikt om te kunnen zien of wat we doen ook zinvol is per pand. De vraag is of u dit kunt toezeggen. Ik hoef niet alle details per pand te hebben, maar ik wil per pand weten of het een goed idee is omdat het een langer traject wordt. Nogmaals, we steunen het voornemen.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Schokker**: Het antwoord daarop is gewoon 'ja'. We kunnen per pand aangeven wat de terugverdientijd is en dat gaan we ook verantwoorden.

De **voorzitter**: Toezegging: per pand wordt aangegeven wat de terugverdientijd is. Dat wordt bij dezen genoteerd. Een interruptie van de heer Bloemendaal.

De heer **Bloemendaal**: Het is mooi dat we de toezegging binnen hebben, maar ik vroeg in mijn samengestelde vraag hoeveel gemeentelijk vastgoed er nog is te gaan. U hebt er nu drie op de schop, worden het er nog tien, twintig, dertig of veertig? Ik weet niet hoeveel we er hebben en u wel. Dat is de vraag.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Schokker**: Ja dank u wel voorzitter. In de vastgoedportefeuille zitten bijvoorbeeld ook elektriciteitshuisjes en ik denk dat we uiteindelijk op nog ongeveer 25 panden uitkomen, dat is het perspectief. Daarom zeg ik ook dat we op een gegeven moment misschien wel naar vier panden kunnen. We stoten ook panden af, er is ook een vraag gesteld over het vastgoedbeleid. We hebben nu echt gekeken naar de panden en in de proef die we hebben gehad en in de presentatie, ik geloof dat de heer Bloemendaal daar niet bij was, zijn zestien panden genoemd. Die zijn meegenomen en dat zijn de panden die we de komende tijd nog aanhouden, maar de hele portefeuille die we op dit moment hebben, bestaat uit ongeveer 25 panden.

De **voorzitter**: De heer Bloemendaal

De heer **Bloemendaal**: Ik was daar niet bij omdat ik bij de raadswerkgroep Valkenburg was en splitsen was die avond niet mogelijk. Ik begrijp dat we met de toezegging aan de heer Van Doeveeren en partieel aan mij nu een integraal overzicht krijgen van alles wat u hebt, tot en met elektriciteitshuisjes. Dat zie ik graag vastgesteld, een totaalijst.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Schokker**: Dank u wel voorzitter. Er zijn al een paar keer schema's met alle panden naar de raad gestuurd, maar ik wil dat met alle liefde nog eens doen. Naast dat we deze panden gaan doen, wordt voor de hele portefeuille gekeken en daar informeren we u natuurlijk over. We gaan hier echt mee aan de slag.

De **voorzitter**: De toezegging is zo verdiept dat het ook met liefde wordt gedaan.

Wethouder **Schokker**: D66 vroeg naar label C. De kantoorpanden moeten daar in 2023 aan voldoen, dat was ook aan de orde in die presentatie. De Johan de Wit voldoet daar op dit moment aan en De Paauw, ons andere kantoorpand, voldoet daar niet aan, maar dat is niet erg omdat het een rijksmonument is waarvoor een uitzondering bestaat. Wat dat betreft, voldoen we aan wet- en

regelgeving. Dan het afval, daarover is ook een aantal vragen gesteld. Ten eerste de constatering dat de kosten verder oplopen, wat kunnen we daaraan doen? Ik denk dat we wel moeten constateren, en dat blijkt ook wel uit de scan, dat we inderdaad redelijk duur zijn. Het is deels wel appels met peren vergelijken, wij laten eigenlijk alles via de verrekening van de afvalstoffenheffing verlopen en bij een aantal andere gemeenten verloopt dit ook deels via de begroting, waardoor het soms lastig te vergelijken is. We hebben ook een vrij hoog serviceniveau en vrij veel afval, er wordt behoorlijk wat geproduceerd en relatief weinig gescheiden. Ik denk dat daar de komende tijd ook nog een opgave is; om toch de keuze te maken om misschien minder te produceren. We zijn ook een communicatiecampagne gestart die we zeker een jaar en misschien langer volhouden, dat is een belangrijk onderdeel om hierover met de mensen in gesprek te gaan. Er zijn ook lokale initiatieven om hier iets aan te doen. Uiteindelijk moet de raad via de product-dienstencatalogus een keuze maken welke service wordt afgenomen. Het college heeft een aantal keuzes aan de raad voorgelegd en daaruit kwam dat we in 2021 hetzelfde niveau als in 2020 hebben. Ik heb vandaag aan de raad gezonden informatiebrief aangegeven dat ik ruim voor de kadernota naar de raad kom om de opties voor 2022 te bespreken. Ik denk dat we dan weer goed met elkaar in gesprek moeten. De afvalstoffenheffing is gestegen en dat heeft ook te maken met de veranderende systematiek bij Avalex. We verrekenen dat op een eerlijke wijze, niet meer alleen via huishoudens, maar echt voor de producten die je afneemt en dat scheelde ongeveer € 300.000,00. Daarnaast is er een hoge verbrandingsbelasting, dan heb je het over € 500.000,00 en dat verklaart de stijging van de afgelopen tijd. Er zijn wel mogelijkheden om versnelling aan te brengen, dat moeten we met elkaar bespreken en dat gaan we ook doen. Er is nu nog geen besluit genomen, ik dacht dat de heer Mulder dat zei, over de verwerking van het restafval, we hebben alleen gezegd dat er twee parallelle trajecten worden gestart. In januari 2021 komen we bij u terug met het definitieve voorstel. Om de kostenefficiëntie verder te verbeteren, hebben we Avalex in 2020 een taakstelling van € 500.000,00 opgelegd en dat kunnen ze realiseren. Daarmee zullen we verdergaan en het zal via het bestuur van Avalex ook mijn inzet zijn om naar voren te blijven brengen hoe we daar verder voor kunnen zorgen. Er is ook een aantal vragen gesteld over de ontvlechting.

De **voorzitter**: Voordat u afsluit, er is nog een vraag van de heer Van Doeveren en van de heer Bloemendaal. De heer Van Doeveren.

De heer **Van Doeveren**: Ja voorzitter, het antwoord van de wethouder is iets te gemakkelijk. We zijn 50% duurder dan we zouden moeten zijn, vervolgens stellen wij dat we wat betreft Avalex beter kunnen toewerken naar een inkooporganisatie. Is de wethouder dat met de VVD-fractie eens? De tweede vraag is of hij het met ons eens is dat we vooral moeten proberen om de afvalinzameling voor iedereen voordeliger te maken in plaats van inwoners tegen elkaar uit te spelen op basis van de plek waar ze in Wassenaar wonen. Ik zou graag een heldere reactie van wethouder op die twee punten krijgen.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Schokker**: Dank u wel voorzitter. Om met het tweede te beginnen, het lijkt me geen goed plan om inwoners uit Noord en Zuid tegen elkaar uit te spelen, dat is nergens goed dus ook niet in Wassenaar en dat zou ik totaal niet adviseren. Wij doen nu een pilot voor PMD in Zuid en daarover wordt een besluit genomen. We moeten daar gezamenlijk naar kijken, maar als er ergens op een gegeven moment bijna geen restafval wordt geleverd, is dat wel een hele grote serviceverlening en daar betaal je ook voor. Ik denk dat we daarover het gesprek met elkaar moeten aangaan. Met betrekking tot de eerste vraag om Avalex om te vormen tot een inkoopbureau. Ik heb daar notie van genomen en heel Avalex heeft daar notie van genomen. Dat is een voorstel en de governance van Avalex komt nog voor de verkiezingen aan bod en daarvan zou dat een onderdeel moeten zijn. Dat komt eind 2021 terug. We richten ons bij Avalex nu op de verwerking van het restafval en in de tweede helft van 2021 zal die vraag naar voren komen. Dat is het antwoord daarop.

De heer **Van Doeveren**: Ik vraag niet zozeer naar de procesinformatie, maar vooral naar de inzet van de wethouder. Volgens mij heb ik net uit zijn betoog gehoord dat hij dat in principe met ons eens is en dat hij daarnaast streeft of dat hij dat in ieder geval als een mogelijkheid ziet om de kosten verder te drukken. Als dat niet zo is, hoor ik dat ook graag, ik snap dat dingen in de tijd en in een bepaalde volgorde komen, maar gegeven die 50% extra kosten zou het 50% duurder zijn. De wethouder onderschrijft dat voor een groot deel en hij zegt 'er zitten nog een beetje haken en ogen aan hoe je dat precies berekent, maar we weten dat we duur zijn' Wat is dan zijn inzet naast de taakstelling om op de governance van Avalex de zaken zo te veranderen dat de kosten ook in dat perspectief kunnen dalen?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Schokker**: Dank u wel voorzitter. Dat zit hem dus deels in dat dienstenniveau wat ik noemde. Het college is er nog niet van overtuigd dat een inkoopbureau per definitie tot lagere kosten leidt, dat is ook nog niet een standpunt waarover wij ons hebben uitgelaten. Ik kan alleen zeggen dat we daar in het kader van de governance naar gaan kijken. We zijn nu bezig met die taakstelling bij Avalex om te zorgen dat het daar nog beter gaat en dat er bezuinigd wordt. Daar zet ik op in, maar voor een hele verandering van de organisatie moet je echt alle voor- en nadelen afwegen en die hele afweging heb ik niet gemaakt, dus daar kan ik nu ook geen standpunt over innemen.

De **voorzitter**: Oké. De heer Bloemendaal.

De heer **Bloemendaal**: Is het, als de evaluatie van huis-aan-huis-PMD gedaan is, misschien een mooi moment om bij elkaar te komen en na te denken over hoe het verdergaat? Dat was mijn vraag, als dat experiment goed uitpakt, gaan we er dan direct mee verder? Ik hoor u nu zeggen dat het ook slechter kan uitpakken en u zegt 'we moeten de governance discussie nog doorexerceren'. Wanneer pakken we de bal op, maar ik wil die bal dan eerst maar eens vastknopen aan uw antwoord op mijn vraag of het experiment direct wordt vervolgd als de evaluatie positief uitpakt.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Schokker**: Ja, dank u wel voorzitter. Wat ik aan het begin van dit blokje heb aangegeven, is dat ik ruim voor de kadernota bij de raad kom. Dan komen deze onderwerpen aan de orde, wat gaan we voor het volgend jaar daadwerkelijk afnemen, en daarvan maakt ook de evaluatie van PMD deel uit. Dan kijken we of we dat ook voor andere wijken in Wassenaar gaan doen, daar zit wel een prijskaartje aan, maar het levert ook iets op en dan kunnen we dat met elkaar gaan bespreken.

De **voorzitter**: Ja.

De heer **Bloemendaal**: De laatste poging, maar hoe past dat dan in de tijd? We doen de kadernota in de zomer en de evaluatie is veel eerder klaar, dan zijn we weer drie maanden kwijt. Kunnen we daar nou niet een koppeling maken, dat we daar als de evaluatie klaar is echt weer eens over gaan nadenken op de een of andere slimme manier, door u geleid of door raadsleden die zich daar heel erg mee bezighouden?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Schokker**: Ja dank u wel voorzitter. Volgens mij zitten we eigenlijk op hetzelfde spoor. Wij kunnen eenmaal per jaar een keuze voor Avalex maken en als wij meer of minder routes willen gaan rijden, zullen we dat bij de kadernota moeten vaststellen. Daarom zeg ik dat ik in februari of maart 2021 naar u toe kom met de evaluatie van PMD ter voorbereiding op de kadernota, dat is toch ook wat u wilt? Avalex heeft enige tijd nodig voor nieuwe routes, dat is een beetje de inflexibiliteit van het systeem, maar zo werkt het systeem nu eenmaal. Je kunt pas per 1 januari 2022 nieuwe routes starten.

De **voorzitter**: Die is volgens mij verklaard en ook in route gezet. U begon aan een nieuw blokje.

Wethouder **Schokker**: Ja, ik ging naar een nieuw blokje. Dan hebben we het blokje Afval gehad en ga ik naar de WODV, ook een van de grote projecten. Mijn collega-wethouder Zweerts de Jong gaat daar straks inhoudelijk meer op in, maar een aantal van u heeft ook gevraagd naar de financiële kant. Ik wil heel kort even het kader daarvan schetsen. We zitten momenteel in de voorbereiding en we komen daar op diverse momenten bij de raad op terug, maar het structurele kader, daar gaan we vanuit in deze begroting, is de € 17,9 miljoen die aan de WODV wordt uitgegeven en we stellen voor om dat in 2021 op hetzelfde niveau te houden, maar dat bespreken we natuurlijk met u; hoe u daar tegenaan kijkt en daar komen we bij u op terug. Dat is het structurele kader en daarnaast zullen er ook incidentele kosten, transitiekosten, zijn. Daarvan verwachten we, als onderdeel van het plan van aanpak waarmee we in januari 2021 naar de raad komen, met een inschatting van de hoogte van die transitiekosten te komen, dat is een professionele inschatting, en dat zal dan moeten worden verwerkt in een frictiekostenreserve, een transitiereserve. Daar kom ik op dat moment bij de raad op terug, maar we gaan nu uit van het structurele kader en dat ligt voor 2021 vast. Dat is de manier waarop we dat financieel willen verwerken. Vervolgens is het aan de raad om een keuze te maken in hoe het budget voor de jaren daarna is. Dat wilde ik daar finan-

cieel over zeggen. Het gaat niet helemaal logisch, maar dat is niet zo heel erg, Lokaal Wassenaar! vroeg naar het vastgoedbeleid. We hebben in 2020 de beheerplannen voor het vastgoed vastgesteld, daarin hebben we ook gezien dat we wat meer geld moeten uitgeven aan het beheer van ons vastgoed en daar hebben we ook een taakstelling op gezet, maar daarnaast is er ook nog een vastgoedbeleid waarbij je eigenlijk keuzes maakt: deze panden willen we houden en die panden willen we daadwerkelijk afstoten. Het grote plaatje is dat we eigenlijk een te grote portefeuille hebben die we helemaal niet nodig hebben, we hebben alleen vastgoed nodig waarmee we onze kerntaken kunnen versterken. Daarover komen we in het tweede kwartaal bij de raad terug en waarom kan dat niet sneller? Dat is ook een capaciteitskeuze. Het is een belangrijk onderdeel, maar dit is wat in de planning ligt en dat is belangrijk. Er worden op dit moment veel panden verkocht en we zijn al bezig om zaken af te stoten.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Weyn. Wilt u ook de tijd wat in de gaten houden want het gaat snel. De heer Weyn.

De heer **Weyn**: Ja dank u voorzitter. Ik hoor wat de wethouder zegt, maar er is al best veel werk gedaan, dat zei u zelf, u wilt in de tweede helft van 2020 terugkomen, maar u verwijst in de begroting naar besluitvorming in 2021 en mijn vraag was of we dat met wat er al is niet gewoon naar voren kunnen halen.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Schokker**: Ja, dan moet ik toch aangeven dat ik daar vanwege de capaciteit pas in het tweede kwartaal van 2021 op kan terugkomen. Dat moet echt wel wat uitgebreider, het accommodatiebeleid wordt daar ook in meegenomen. We hebben wel uitgangspunten, maar er moet echt wel wat uitgebreider beleid komen en ik ben bang dat het niet sneller kan. De voorzitter gaf aan dat ik op de tijd moet gaan letten en ik heb de meeste punten gehad. Dan kom ik bij de moties en amendementen, die loop ik nog even door en ik begin bij de amendementen. De structurele taakstelling in de jeugdzorg zoals aangegeven door het CDA, Lokaal Wassenaar!, de VVD en D66, mijn collega gaat straks in op de inhoudelijke kant daarvan, of het haalbaar is. Ik wil hierbij opmerken dat het de voorkeur van het college heeft om de taakstelling van € 150.000,00 en de innovatie-taakstelling van € 75.000,00 te laten verlopen via de reserve Sociaal Domein, zoals wij op dit moment ook de taakstelling hebben ingeboekt. Dat is vanuit het oogpunt van de provincie die hele stringente eisen stelt aan de hardheid van een taakstelling en ik verzoek de raad om daar echt nadrukkelijk rekening mee te houden bij de vaststelling van dit amendement. Dan de investeringen, dat is een motie van Lokaal Wassenaar!, de VVD en D66...

De **voorzitter**: Amendement.

Wethouder **Schokker**: Over de investeringen.

De **voorzitter**: U bedoelt dat u nu het amendement over investeringen behandelt.

Wethouder **Schokker**: Ja.

De **voorzitter**: Maar u zei 'motie', dat even voor de helderheid.

Wethouder **Schokker**: O, excuses.

De **voorzitter**: Inmiddels heeft het tweede amendement qua nummering B gekregen.

Wethouder **Schokker**: Dat amendement kunnen we steunen, dat is oordeel raad. Dan Niet-begrote uitgaven coronacrisis, dat is die post Onvoorzien, Daar ben ik net al op ingegaan en dat amendement moeten we ontraden. Dan motie 3, Steunpakket corona. Dat is op zich een positieve motie om de steunmaatregelen te verlengen, maar toch is het wel belangrijk om hier vrijheid in te houden omdat we voor hetzelfde geld, en dat zou heel mooi zijn, sneller uit de crisis komen en dan moeten we toch echt wel even bekijken of we die steunmaatregelen inderdaad zo lang moeten voortzetten. Ik heb zojuist aangegeven dat we de ruimte hebben om uitgaven te doen als dat nodig is en daar komen we bij de najaarsnota mee terug, maar om nu al uit te spreken 'tot 1 april 2021', dat moet ik ontraden.

De **voorzitter**: De heer Van Doeveren. We hadden het overigens over motie 2, Samen sterker uit de coronacrisis. De heer van Doeveren.

De heer **Van Doeveren**: Voorzitter, ik ben even kwijt of de wethouder net reageerde op die motie of op een andere motie.

Wethouder **Schokker**: Ja excuses, ik zit hier met een...

De heer **Van Doeveren**: Dat is wel belangrijk, anders ga ik misschien fictief reageren op iets wat niet is gezegd.

De **voorzitter**: Ik neem aan dat u reflecteerde op Samen sterker uit de coronacrisis. Wethouder, welke besprak u net?

Wethouder **Schokker**: Excuses. Het was wel goed, maar het is niet ontraden, het is oordeel raad. Ik wil daarbij alleen aantekenen dat ik het wel zo wil uitleggen dat, mocht de crisis sneller voorbij zijn, we natuurlijk wel de vrijheid moeten kunnen hebben om bepaalde steunmaatregelen niet tot 1 april 2021 te doen, mocht dat niet nodig zijn.

De **voorzitter**: De heer Van Doeveren.

De heer **Van Doeveren**: Het verzoek van de motie is vrij duidelijk en dan zegt de wethouder: ik lees hem zo, maar als het anders wordt, wil ik hem zo lezen. Ik weet niet of dat gaat als een tekst eenduidig is en ik houd nu vast aan de tekst en ik ga ervan uit dat, als de motie wordt aangenomen, hij gewoon wordt uitgevoerd. Mocht u ervan willen afwijken, moet het gemotiveerd, maar ik vind echt dat in principe een aangenomen motie moet worden uitgevoerd. In deze motie valt eerlijk gezegd niet heel veel te lezen.

De **voorzitter**: Even voor de orde, anders gaan we de motie helemaal fileren, we hebben ook nog een tweede termijn. U hebt in ieder geval gehoord hoe het college het ziet en ik denk dat het goed is om dat in de tweede termijn verder fijn te slijpen.

Wethouder **Schokker**: Dan tot slot de motie over financiële cijfers duurzaamheid. Die motie, waarin de paragraaf Duurzaamheid verder financiële handen en voeten wordt gegeven, kunnen wij steunen, die is oordeel raad.

De **voorzitter**: Oké, dank u wel. Dan is het woord aan de wethouder Participatie.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Ja, dank u wel voorzitter. Ik wil eigenlijk in mijn beantwoording eerst ingaan op alle vragen die gesteld zijn rond jeugdzorg en de kosten daarvan, dan de vragen ten aanzien van armoede en dan inclusiviteit en de organisatie. Dan ga ik wel de partijen af. De specifieke vraag die de VVD aan mij stelde was: hoe komt het dat er een verdubbeling is geweest in klanten vanaf 2015? De grootste reden die wij daarvoor kunnen zien, is de medicalisering van onze jeugd, de enorme aantallen vechtscheidingen die in Wassenaar plaatsvinden en meerdere doorverwijzingen door de huisartsen. De afgelopen jaren is dat toegenomen. Wat ik eigenlijk door al uw vragen heen hoor is: hoe krijgen we er grip op? Of het in die taakstelling nu gaat om 150, 145 of 160, ik ga natuurlijk mijn stinkende best doen om precies aan te geven hoe we die taakstelling gaan doen en ik ben ook erg blij dat mijn collega het nu via het Sociaal Domein doet totdat we daar harde cijfers over hebben en ik heb u beloofd daar in iedere commissie op terug te komen. We kijken nu of we een soort vast format in de vorm van een soort dashboard, dat is tegenwoordig een modern woord, kunnen aanleveren zodat u meer grip hebt op de aantallen en de kosten die daarmee gepaard gaan. We zien dat we de komende tijd met de inzet van onze POH'er Jeugd die de afgelopen maand is begonnen, een meer stringente connectie met de scholen en dat zich daar minder vrijgevestigden profileren om het zo maar te zeggen. We kijken ook naar het aantal, hoe kunnen wij meer al in het voorveld oppakken zonder dat wordt doorverwezen. Dat is de verbreding van het voorveld, daar hebben we het al eerder met u over gehad. U hebt het ook gehad over de innovaties in de jeugdzorg, meerdere mensen hebben daar vragen over gesteld, zowel Lokaal Wassenaar! als het CDA en de VVD. We hebben de afgelopen jaren ook in de regio meegedaan aan innovaties, bijvoorbeeld Beter samenspel is in 2020 ingezet en ik heb net aangegeven dat wij daar in 2021 resultaten van verwachten. Beter samenspel zit in de zwaardere jeugdzorg en we proberen die hele zware multiprobleem dossiers met meerdere indicaties minder zwaar te maken door een beter samenspel in alle organisaties. Ik hoop dat ik u daar in februari-maart 2021 meer over kan vertellen. We komen ook terug met de regiovisie, er is een uitnodiging naar de raad gegaan, daar komt binnenkort een uitspraak over en stel ook daar wat vragen die u daarover hebt. Ik ga daar gezien de tijd niet te lang op in. Wij gaan zeker...

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Everard.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Mag ik even de...

De **voorzitter**: U hebt uw punt gezet, dus de interruptie is aan de heer Everard.

De heer **Everard**: Dank u wel voorzitter. Ik begreep dat het hoofdstuk Innovatie af was, maar voor ons begon het pas. Ik begrijp werkelijk niet, als in de MRDH met YES!Delft waar elke gemeente gratis dit soort clubs in YES!Delft kan gebruiken, waarom Wassenaar dat met de jeugdzorg niet doet. Waarom doen we niet een initiatief om ook in de zorg economie te kijken wat we juist op een hele andere manier door de markt kunnen laten ontwikkelen om te zorgen dat de jeugd niet in de medicalisering komt? Ik ben daar echt naar op zoek, als we echt uit een ander vaatje gaan tappen, wat gaan we dan de komende tijd anders doen met innovaties?

Wethouder **Zweerts de Jong**: Ik neem uw suggestie zeker mee, ik heb dat ook bij mijn team aangegeven: kunnen we die gebruiken? Ik wil voornamelijk innoveren op de ambulante maatwerkzorg, dus op 672 in de begroting, daar kunnen we het gemakkelijkste grip op de kosten krijgen en dat is een vermindering van de doorverwijzing naar de jeugdzorg. Ik wil vragen of ze ons op die innovatie willen helpen en kijken of we met het voorliggende veld, de welzijnsorganisaties, sport en cultuurorganisaties een samenspel kunnen inzetten.

De **voorzitter**: Oké, daarmee beantwoord. De heer Van Doeveren heeft ook een interruptie.

De heer **Van Doeveren**: Vooral op het antwoord van de wethouder. Het is een vrij fundamentele vraag waar we dan één zinnetje aan wijden. Toen de wethouder in 2015 net een jaar bezig was, zat een op de twintig kinderen in de jeugdzorg, vier jaar later is dat een op de tien en als we in dit tempo doorgaan, is dat over vier jaar een op de vijf, over acht jaar een op de twee en misschien zit daarna ieder kind in de jeugdzorg. Dan zegt de wethouder daar één zin over, namelijk: dat komt door het aantal vechtscheidingen in Wassenaar, als hoofdrede, en de medicalisering. Ik vraag me af of het aantal vechtscheidingen echt zo veel is toegenomen dat dit heeft geleid tot die enorme toename of dat gewoon veel meer mensen een verwijzing krijgen, waar dat vroeger gewoon in het gezin en op andere manieren werd opgelost. Het irriteert me wel dat we ons altijd op de borst slaan over hoe onze sociale structuur is, we zijn er voor elkaar, we zijn een waddengebied, maar tegelijkertijd zien we hier een gigantische stijging met navenante kosten voor ons allemaal. Komt dat omdat er veel meer wordt doorverwezen of zijn de sociale omstandigheden zo dramatisch geworden dat er echt zo veel meer kinderen onherroepelijk in de jeugdzorg thuishoren?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Ja, dank u wel voorzitter. Die medicalisering is inderdaad meer doorverwijzing, gemakkelijker doorverwijzen naar de GGZ-zorg. Dus dat is wat ik ook aangeef, we kunnen echt winst behalen door daar meer grip op te krijgen en het voorliggende veld meer te gebruiken om minder direct naar de zware jeugdzorg door te verwijzen. Het is helaas wel zo dat het aantal vechtscheidingen echt is toegenomen en dan praat je niet over één kind, maar vaak over meerdere kinderen in één gezin. Natuurlijk zijn wij binnen de WMO bezig om te kijken hoe je kunt bemiddelen en hoe je dat kunt verminderen, maar wat daar gebeurt is echt schrijnend en dat gebeurt door het hele dorp. Ik ga even in op de zorgen die GroenLinks uit.

De **voorzitter**: Nee, we zitten nog vol in de interrupties, er komt er ook nog een van de heer Bloemendaal en volgens mij heeft de heer Van Doeveren nog een tweede vraag.

De heer **Van Doeveren**: De wethouder geeft nu een tweeledig antwoord. Het ligt dus a, aan het aantal doorverwijzingen en b, maar dat kan ik verder niet controleren en daar zal ik ook geen uitspraak over doen, zijn er behoorlijk meer vechtscheidingen waarbij meerdere kinderen betrokken zijn. Wat er dan allemaal moet worden doorverwezen is een tweede, maar daar zal ik me niet over uitlaten. Dan blijft wel de vraag, als we al jaren proberen sociaal te innoveren, we een actieplan voor honderdduizenden euro's hebben om het aantal verwijzingen te laten afnemen en die ambities steunen we allemaal, dat zijn we met elkaar eens... Er ligt nu een tweede versie van een actieplan, we geven daar honderdduizenden euro's aan uit en blijkbaar zijn we ook in staat om dat te beïnvloeden omdat je geen actieplan hoeft te hebben als je er eigenlijk niets aan kunt doen. Op de vorige moties heeft het college er nu voor gekozen om geen taakstelling in te boeken terwijl we die wel nadrukkelijk met dat actieplan proberen te realiseren. Het is een van de grootste risico's voor de begroting en heeft de wethouder er dan nu serieus vertrouwen in dat ze meters gaat maken op de jeugdzorg als we de taakstelling nu daadwerkelijk opnemen? Want deze situatie, ongeacht...

De **voorzitter**: Wacht even, wat was de vraag?

De heer **Van Doeveren**: Een vraag over vertrouwen.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Ja dank u wel. Ja, we hebben de taakstelling van de motie opgenomen. We hebben de € 75.000,00 voor innovatie nu nog niet opgenomen, maar zoals mijn collega al zei, laten we de motie oordeel raad. Ik ben het met u eens dat ik in 2021 niet € 75.000,00 uit een nieuw innovatief ontwerp... dat was de vraag bij de kadernota, niet een bestaande, maar een nieuwe innovatie en daar ben ik nu mee bezig. Ik zal YES!Delft daar zeker in gebruiken, maar als ik dat nu doe, kan ik natuurlijk niet in 2021 al effect hebben. Ik ga met u mee dat dit in 2022 kan worden ingeboekt. We hebben ook al aangegeven dat wij die € 150.000,00 structureel willen opnemen want ik ga natuurlijk niet voor één jaar € 150.000,00 bezuinigen, mijn stinkende best doen om daar een taakstelling op te krijgen en het komende jaar direct die knop weer om te zetten en te zeggen 'jongens, kom maar weer binnen', dat is natuurlijk niet de vraag. Ik ben met u van mening, en ik vind het ook heel fijn dat GroenLinks dat ook aangaf, dat we eigenlijk zo min mogelijk kinderen in de jeugdzorg willen hebben. Dat is ons doel en we sturen zo veel mogelijk op die Q. We hebben dat aangegeven, die P is op dit moment wel vastgesteld, daar kan ik nu niets meer mee doen, maar we sturen in 2021 volledig op die Q.

De **voorzitter**: Oké. Er was ook nog een interruptie van de heer Bloemendaal. De heer Bloemendaal.

De heer **Bloemendaal**: Dank u voorzitter. Ik waardeer het oprecht dat u uw stinkende best gaat doen en dat meen ik in de volle ernst, maar er stond vanmorgen in het Dagblad van het Noorden, dat lijkt heel ver bij ons vandaan, een artikel over de gemeente Hoogeveen.

De **voorzitter**: Ik ga me inmiddels wel wat zorgen maken, de een zegt dat Wassenaar een Waddeneiland is en de ander leest het Dagblad van het Noorden, zit ik nog wel goed hier? De heer Bloemendaal.

De heer **Bloemendaal**: Ik wilde alleen maar zeggen dat ze in Hoogeveen een paardencoach en een katten- en hondenzwemcoach hebben, te veel is mogelijk, hebben wij het daar ook over? Als dat niet zo is, is dat fijn en als het in het voorveld zit van de professionele opvang waar u met uw POH Jeugd gaat voorvangen, hoe gaat u dat dan doen? Het woord 'voorveld' valt en er zijn termen genoeg, maar hoe gaat u dat doen? Anders kunnen we elkaar hier in april 2021 weer treffen, dat hebben we bijna afgesproken, althans het amendement gaat die kant op. Ik ben echt benieuwd naar het hoe, anders vrees ik voor 1 april 2021, dan hebben we misschien niets bereikt. Kunt u op die 'hoe'-vraag ingaan?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Dank u wel voorzitter. Ik wil best nu met u over het hoe praten, maar ik kijk ook naar de tijd. Ik zal enkele voorbeelden geven waarmee wij op dit moment al bezig zijn. De hoe is dat je eigenlijk kijkt in hoeverre het jeugd- en jongerenwerk nog meer ambulante zorg kan oppakken, dat is het voorliggende veld, dat kopen wij in, dat is geen dure jeugdzorg. Hoe kun je nog meer zorgen dat de het jeugd- en jongerenwerk dat oppakt, dus daarmee ga ik in gesprek. Misschien kan dit resulteren in een grotere uitgave aan de jeugdzorg, maar ik ga eerst kijken hoe ze op dit moment nog meer kunnen doen. Dat betekent ook dat een huisarts niet direct naar de GGZ verwijst, maar eerst via de POH'er Jeugd terugverwijst naar het CJG, naar het voorliggende veld dat wij gewoon op een andere manier dan de jeugdzorg bekostigen. Iemand zei het al, we hebben ontzettend veel doorverwijzers en het hoe is zorgen dat het aantal doorverwijzingen beteugeld wordt en dat dit gewoon teruggaat naar... Ik zeg wel eens 'verwijs in godsnaam door naar de sportclub en niet naar de psycholoog'. Dat is echt het hoe. We hebben natuurlijk ook nog steeds ons ACT-team, dat hebben we ooit ingezet en ik zie met name... Mijnheer Bloemendaal noemde de integraliteit, één gezin, één plan, één regisseur. Dat loopt nog steeds en we zien met name de combinatie met het plan dat wij in 2019 gemaakt hebben over de participatie en re-integratie en ik geef aan dat dit echt heel goed loopt, we hebben op dit moment nog steeds minder mensen in de bijstand. Wat wij ook heel goed doen, is de participatie doorsturen naar onze coach Sociale activering bij de vrijwilligerscentrale en dat begint echt vruchten af te werpen want daar gaan we het gesprek aan. Daarmee komen we anders het gezin binnen en kun je die gezinnen ook helpen met schuldhulpverlening en de armoede bij de kinderen aanpakken, waardoor je de problematiek op een andere manier insteekt. We doen dat nu een jaar en we merken nu dat dit echt

vruchten begint af te werpen. Dus een andere insteek van de jeugdzorg is toch ook door de ouders aan te pakken. Ik praat in de commissie Sociaal Domein graag verder met u over het hoe en wat.

De **voorzitter**: Even voor de helderheid. U raakte net het amendement Structurele taakstelling jeugdzorg aan, wat is daar uw oordeel over?

Wethouder **Zweerts de Jong**: Dat laat ik oordeel raad met de correctie van mijn collega om dat via het Sociaal Domein te doen zolang wij nog geen harde cijfers hebben over de aantallen. Dan wil ik doorgaan naar de armoede en daarin neem ik ook de coronaeffecten mee, we hebben daar bij de kadernota ook al over gesproken. Zien wij nu al effecten op armoede? Op dit moment nog niet, maar we houden heel goed in de gaten welke Tozo 3-aanvragen er zijn. De zzp'ers die deze verlenging aanvragen, hebben het echt heel moeilijk, die gezinnen worden op dit moment allemaal gebeld en er wordt gekeken of er extra ondersteuning nodig is, ook voor de kinderen van die zzp'ers. We kijken daarnaar, ook met Leergeld en alle andere mogelijke instellingen en ze worden ook direct doorverwezen naar de schuldhulpverlening die op dit moment extra wordt ingezet, ook voor ondernemers. Dat is een innovatief moment, vroeg erop af en kijken naar het sneller ontdekken en oppakken van armoede. Mensen komen vaak te laat en dan is het erg lastig, dan moet je allerlei schuldeisers van iedereen afhouden en we proberen eerder bij die mensen te zijn om ook het taboe en de schaamte over armoede op te pakken. We vrezen wel dat dit door corona een groter onderwerp zal zijn en we zijn blij met de € 20.000,00 die u hebt aangegeven. Als het echt erger of groter wordt, kom ik daar op dat moment graag bij u op terug. De heer Everard noemde ook de sociaal-maatschappelijk diepere tweedeling door COVID, ik vond dat heel mooi. We proberen dat echt wel te voorkomen door de mensen die steun aanvragen nu al op te pakken, daar zijn we wel heel druk mee bezig.

De **voorzitter**: Wethouder, nog even voor de helderheid. Er ligt nog een amendement van de PvdA dat heel concreet ingaat op armoede in coronatijd.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Ik wil ze ook wel direct noemen. Dat is een amendement over de armoedebestrijding in coronatijd en daar ga ik even op in, zover was ik nog niet voorzitter, excuus. In de decembercirculaire horen wij pas welke gelden wij krijgen voor de sociaal-maatschappelijke opvang van corona. Ik stel voor om dit amendement aan te houden tot we die beschikking hebben en weten hoeveel geld we krijgen. Ik vrees dat dit helaas geen € 100.000,00 is, maar als we weten hoeveel geld er komt, laten we weten hoe we dat met u oppakken en gaan besteden. Dat is mijn voorstel voor dit amendement, dus aanhouden. U noemde ook het stroomlijnen van de schuldhulpverlening bij de SMOW en daar de armoede te laten registreren. Op dit moment loopt de armoederegisseur inderdaad bij de SMOW, die heeft de controle en is op dit moment inderdaad de regisseur van de armoedebestrijding. Dat ligt daar al en volgens mij hebt u een motie ingediend over de coördinatie van de armoede en schuldhulpverlening. Dat ligt al bij de SMOW en die beschikking voor de subsidie zullen wij na afloop van het besluit over de begroting met u... Ik kijk inderdaad met u naar de tijd, burgemeester.

De **voorzitter**: Nee hoor, dit is het horloge dat aangeeft dat ik moet gaan staan, maar dat moet ik maar negeren. Gaat u verder.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Daar kom ik straks nog even op terug, ik ga even naar de Inclusieagenda. De PvdA heeft het afgelopen jaar meerdere malen gevraagd of we de Inclusieagenda als-jeblijft eerder dan in het eerste kwartaal van 2021 willen meenemen. We hebben al een paar keer aangegeven dat wij natuurlijk opschrijven wat we gaan doen, dat moeten we doen, dat zijn we verplicht, maar dat kost tijd. De mensen die nu bij ons bij MO zitten, hebben we superhard nodig voor de coronamaatregelen en zij zijn daar ontzettend druk mee bezig. Waar mogelijk hebben wij inclusiviteit meegenomen, we hebben een toilet gerealiseerd en het is meegenomen in het Sportakkoord. We hebben regelmatig overleg met de stichting Gehandicapten Wassenaar en als die punten aangeeft, doen we dat ook. We zijn bezig met het strand en de website. De website is geratificeerd en we schrijven zelfs een hele nieuwe website die nog toegankelijker wordt. Ik vind persoonlijk het opschrijven hartstikke belangrijk en dat gaan we doen, maar dat heeft op dit moment geen prioriteit en we houden het echt op kwartaal 1 van 2021, ook om deze mensen te ontlasten en hen nu in te zetten op de coronamaatregelen. Wij ontraden de motie die u daarover hebt ingediend.

De **voorzitter**: Die motie heet Over begroting.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Ik heb hier 'Inclusieagenda' staan.

De **voorzitter**: Hij gaat over de Inclusieagenda en het is de zevende motie.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Dat was over de inclusiviteit. Er zijn meerdere vragen gesteld over de organisatie en mijn collega is ingegaan op het financiële deel. Ik heb u dat de vorige keer bij de raadsvergadering al aangegeven en het presidium heeft inmiddels inderdaad besloten om volgende week bij de commissieronde twee bijeenkomsten te organiseren, waarvan een bij de commissie B&M over de besturingsfilosofie, wat voor gemeente willen wij zijn, en op 4 november a.s. hebben we het in plaats van de commissie Sociaal Domein met u over het hoe en wat van een taken-discussie. De uitnodiging wordt deze week naar u toegestuurd en ik hoop daar volgende week uitgebreid met u over te kunnen spreken. Ik hoop dat ook velen van u aanwezig zullen zijn omdat het natuurlijk erg belangrijk voor onze gemeente is. We hebben het vandaag over de begroting en, ook al hebben we het kader, het mag niet duurder worden, maar het zal toch beïnvloed worden door deze dingen, ook al omdat u keuzes gaat maken over de opbouw van onze nieuwe organisatie. Het hoeft niet altijd financieel te zijn, het kan ook in taken zijn of in andere zaken. Ik hoop echt dat we dat met elkaar kunnen gaan doen en ik verheug me erop dat gesprek met u aan te gaan. Ik heb nog een paar dingen. De fractie Mulder gaf twee zaken aan en ik ga toch even in op de jeugdzorg-afweging. We hebben de afgelopen jaren meerdere keren op programma 6, en dit is heel technisch... Als we overhouden op programma 6, zouden we dat de eerste jaren afromen in een reserve Sociaal Domein. In de zes jaar dat ik wethouder ben, hebben we altijd bezuinigd en op een gegeven moment, volgens mij in 2017, moesten we ook bezuinigen. Toen is aangegeven: oké, op het moment dat de reserve Sociaal Domein € 2 miljoen is, zetten we er een stop op en gaat alles wat over is naar wegen, lantaarnpalen of wat u wilt. Dat hebben we in 2020 meerdere keren gedaan en ook in de jaarrekening over 2019. Toen hadden we over op het Sociaal Domein en dat is overgegaan naar wegen, ondanks dat de reserve Sociaal Domein niet op € 2 miljoen staat. Er wordt inderdaad overgeheveld naar wegen. U hoort aan mijn stem dat ik het daar niet altijd mee eens ben, maar dat is aan u. Wonen in de ANWB, dat zal met name zijn de voorzieningen in Den Haag gebruiken, maar dat is niet altijd zo want de kosten van de jeugdzorg voor de mensen die daar wonen gaan echt naar de gemeente Wassenaar en wat dat betreft, is het anders. Voorzitter, ik denk dat ik heel veel vragen beantwoord heb en anders hoor ik dat graag terug in de commissie. Ik denk dat ik alle amendementen en moties op mijn gebied heb aangestipt.

De **voorzitter**: U bent niet ingegaan op motie 5 van de PvdA over de overschrijdingen en de verwachtingen bij de jeugdzorg.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Ja, u hebt gelijk. Die moeten wij ontraden omdat wij daarvoor op dit moment natuurlijk de reserve Sociaal Domein hebben. We hebben een reëler bedrag voor de jeugdzorg opgenomen, we hebben echt goed gekeken, we begroten zo veel mogelijk reëel en ik ben zo blij dat we die € 150.000,00 ook in de sociale reserve mogen doen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Nog een laatste vraag van de heer Bloemendaal.

De heer **Bloemendaal**: Een punt van orde en een vraag aan u voorzitter. U noemt de moties bij nummer, is dat de volgorde zoals ze in iBabs staan?

De **voorzitter**: Ja.

De heer **Bloemendaal**: Dan hadden we net met over motie 5, maar die gaat over iets anders dan waarover de wethouder net sprak, althans op mijn scherm. Het kan zijn dat ik verkeerd ingelogd ben, maar motie 5 gaat bij mij over duurzaamheid. Het is maar een punt van orde in die zin dat we het over dezelfde nummers hebben als we ze gaan nummeren als 1, 2, 3, 4 enzovoort.

De **voorzitter**: In de schorsing zorgt de griffie ervoor dat die nummers worden aangegeven, maar het ging over de motie over de jeugdzorg van de PvdA en die was bij mij al motie 5 genoemd. Heel goed, dank u wel voor die verheldering. Het woord is aan de wethouder van Duurzaamheid.

Wethouder **De Ridder**: Dank u wel voorzitter. Ik heb vragen en opmerkingen gekregen over zes onderwerpen, de eerste die ik heb genoteerd gaat over wonen en daarmee wil ik beginnen. Om te beginnen dank voor de complimenten voor de woonvisie. Het is goed dat die er ligt en u kunt hem binnenkort in de commissie bespreken. De woonvisie is de basis voor doordacht, coherent en consistent handelen en zoals u ook in de conceptwoonvisie hebt kunnen zien, stellen we voor om jaarlijks de monitor te agenderen, zodat u ook de vinger aan de pols kunt houden en daarmee grip op de visie, maar ook op het daadwerkelijk bouwen, zodat meer mensen in deze mooie gemeente kunnen wonen. Er zijn meerdere opmerkingen gemaakt en vragen gesteld over beschermd wonen. Zoals ik eerder heb gemeld, is er op 11 november a.s. een conferentie over beschermd wonen voor de wethouders van Zorg en de wethouders van Wonen om met behulp van de cijfers die dan in

beeld gebracht zullen worden tot een zodanige bespreking te komen dat we bij voorkeur nog voor het eind van 2020 tot besluiten kunnen komen over hoe wij omgaan met het verdelen van de behoefte aan zowel beschermd wonen en begeleid wonen als zelfstandig wonen. Er zijn verschillende gradaties van begeleiding die daarop van toepassing zijn. Als het gaat om begeleid wonen en zelfstandig wonen gaat het om mensen waarvan we willen voorkomen dat ze in beschermd wonen terechtkomen, maar ook om mensen die uitstromen. Er is gevraagd wat we nog meer doen aan de uitstroom uit beschermd wonen. We moeten daar regionaal goede afspraken over maken, iedere gemeente wordt zelf verantwoordelijk, maar omdat beschermd wonen tot nu toe regionaal is opgepakt, moeten we ook als regio kijken hoe we de vraag gezamenlijk gaan beantwoorden, zodat de inwoners van deze regio zo goed mogelijk geholpen worden. We hebben ook lokaal werk te doen, we moeten onder andere regelen dat mensen die uitstromen uit beschermd wonen hier ook aan een woning kunnen komen. We moeten daarvoor een aparte regeling maken omdat ze buiten de gewone urgentieregeling vallen en dat kan op verschillende manieren, in een verordening of met een convenant Woningen, maar dat moeten we gaan doen. Ik wil kijken of het lukt om daarover ook iets af te spreken in de prestatieafspraken die we in december a.s. met de woningcorporaties maken, zodat we het in 2021 ook daadwerkelijk gaan doen.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Weyn.

De heer **Weyn**: Ja, dank u voorzitter, als u doelt op de vraag die ik stelde. Ik heb uit de begroting gehaald dat er een verstopping is in de uitstroom uit de instellingen en dat het een urgent probleem is. Als we wachten op de prestatieafspraken in december a.s., zijn we weer een heel stuk verder en mijn vraag was eigenlijk: wat zijn de kortetermijndingen die we kunnen doen om dit recht te trekken? Ook omdat er ook staat dat dit leidt tot extra kosten in de zorg en we die kunnen voorkomen door mensen sneller te plaatsen. Ik begrijp dat er in de regio over wordt gesproken en dat prestatieafspraken ook erg nuttig zijn, maar wat doen we op de hele korte termijn?

Wethouder **De Ridder**: Dit is de termijn waarop we het zo snel mogelijk kunnen doen want we moeten daar regelingen voor maken. Je kunt af en toe ad hoc handelen, maar het is de bedoeling dat we dingen regelen, dat heet volgens mij besturen. Dus we handelen niet ad hoc, maar we proberen dingen goed te regelen en ik denk dat ik dat op de snelst mogelijke manier doe als ik nu in de prestatieafspraken opneem dat ik het in 2021 wil regelen.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Everard.

De heer **Everard**: Ja voorzitter, dank u wel. Als je het wilt regelen, heb je toch niet alleen de corporaties, maar ook de begeleidende instellingen nodig? Dat lijkt me toch ook wel heel erg van belang. In dat kader heb ik heel erg gepleit voor een woon-zorgvisie, zowel voor Langer Thuis en Weer Thuis als voor deze doelgroep. Hoe gaat u dat naar zo'n overleg toe doen als wij daar zelf nog geen eigen visie op hebben?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **De Ridder**: Zoals wij aan het overleggen zijn, zijn wij ook die visie aan het ontwikkelen. We krijgen een nieuwe opgave die eind 2022 ingaat, die visie zijn we aan het ontwikkelen en daarover heb ik u ik dacht aan het begin van 2020 een informatiebrief gestuurd. Die visie is nog niet af, die is in ontwikkeling. Dat is waarmee we bezig zijn en dat doen we op geheel niveau. Het gaat inderdaad niet alleen over de woningcorporaties, maar ook over de aanbieders omdat die de zorg moeten leveren, daar hebt u helemaal gelijk in. Die visie is voor eind 2021 klaar en die hebben we niet nu ad hoc en zeker niet voor december 2020. Dan kom ik bij de motie. Daar heb ik een beetje geworsteld met het dictum want dat wekt een beetje de indruk...

De **voorzitter**: Even voor de helderheid, dat is de motie Beschermd wonen voor Wassenaarders in ons dorp van de VVD en D66.

Wethouder **De Ridder**: Ja, dat gaat inderdaad over de Wassenaarders in ons dorp en het tweede bolletje in het dictum. Als iemand uitstroomt uit beschermd wonen, is het niet altijd duidelijk wat de meest logische nieuwe woonplaats voor iemand is en het is mogelijk dat iemand wel het meest op zijn plaats is in Wassenaar, maar nog geen Wassenaarder wordt genoemd; wat is een Wassenaarder? Er wordt ook een beetje de indruk gewekt dat als een woning eenmaal bestemd is voor iemand die uitstroomt uit beschermd wonen, die woning per definitie bestemd blijft voor iemand die uitstroomt uit beschermd wonen. Zoals ik al zei, zijn er drie gradaties namelijk beschermd wonen, begeleid wonen en zelfstandig wonen. Als je bijvoorbeeld een convenant Woningen maakt, gaat het over een vaste woning, maar je kunt ook een andere afspraak maken, over een urgentie-

regeling. Dan gaat het niet om een vaste woning maar dan wordt de eerste geschikte woning die beschikbaar komt op het moment dat iemand uitstroomt beschikbaar gesteld en dan gaat het niet over een specifieke woning. Als u die armslag erbij neemt, wil ik wel de toezegging doen dat ik zo snel mogelijk na die conferentie met zo veel mogelijk tastbare informatie schriftelijk naar u toe kom. Als ik de motie zo mag invullen, kan ik hem een oordeel geven.

De **voorzitter**: De heer Van Doeveren.

De heer **Van Doeveren**: Volgens mij praten we een beetje langs elkaar heen en dat is niet voor het eerst. De motie vraagt heel concreet, en dan zal ik het even heel plat en gemakkelijk uitleggen want dat is blijkbaar nodig... In de woonvisie staan twintig woningen voor beschermd wonen en ik wil gewoon weten wat de visie is op welke groepen die onder beschermd wonen vallen we daar willen huisvesten en of de Wassenaarse groepen die nu wachten op een beschermdwonenwoning, dat zijn verschillende categorieën, daarin een plek krijgen. Dat wil ik logischerwijs weten voordat we die woningen gaan realiseren omdat de ene woning de andere woning niet is en de beschermdwonenwoning voor de een niet de woning voor de ander is. Dat is wat ik concreet wil weten. Ik vraag dus niet om een terugkoppeling van de regionale conferentie, maar ik vraag gewoon naar deze hele basale input: voor wie wil je waar bouwen en zitten de Wassenaarse groepen die nu een woning zoeken daarin? Dat is het enige waar het over gaat voordat je ermee begint.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **De Ridder**: U refereert aan de cijfers die in de conceptwoonvisie staan en dat zijn precies de cijfers waarover ik zei dat we die in de regionale conferentie nader gaan duiden. In de conceptwoonvisie staat 'vooralsnog gaan we uit van twintig woningen'. Nogmaals, de situatie is niet zo hard als het lijkt, maar ik kan u wel toezeggen dat ik die informatie aan u geef op het moment dat ik die duidelijker heb.

De **voorzitter**: De heer Van Doeveren.

De heer **Van Doeveren**: De rest bewaar ik wel voor de tweede termijn, maar het verzoek is anders en ik ga niet akkoord met de invulling die de wethouder geeft. Ik wil dat aan het dictum van de motie wordt voldaan en de wethouder kan het anders lezen, maar...

De **voorzitter**: Dat lijkt me helder, dan is dat iets voor de tweede termijn. Dan zijn die stellingen helder. Dan is er ook nog iets te doen in de tweede termijn. Ik zag nog een hand van de heer Bloemendaal. De heer Bloemendaal.

De heer **Bloemendaal**: Ja, dank u voorzitter. Ik ben niemands broeder hoeder, dus ik ga het niet samenvatten, maar collega Van Doeveren had het net met uw wethouder over het hoe en ik wil even iets achteruitfietsen naar het wat. Ik hoorde u zeggen dat met de omslag van de centrumgemeentesystematiek naar de eigengemeentesystematiek wij verantwoordelijk zijn voor onze bewoners die in dit soort trajecten zitten. Dan is de vraag in de motie toch heel legitiem? Tenzij u tegen mij zegt, of ik dat zo heb moeten horen of zo moet begrijpen 'nee, het is net als met alle sociale huisvesting, dat loopt via de regionale kanalen, tafels, afspraken'. Dan praten we inderdaad langs elkaar heen, niet u en ik, maar ook de heer Van Doeveren en u. Ik wil even achteruit, hoe zit het nu precies?

De **voorzitter**: Het woord is aan, en ik zeg dan even corrigerend 'onze wethouder'. De wethouder.

Wethouder **De Ridder**: Dank u. In het debat met de heer Van Doeveren ging het er inderdaad over dat die visie er nog niet is, dat die afspraken er dus nog niet zijn en dat we ook nog niet weten om wie het gaat. Daarom zeg ik dat ik daarnaar op zoek ben en ik ben een van de initiatiefnemers van de conferentie op 11 november a.s., mede omdat ook ik het beter in beeld wil krijgen. Daarom zeg ik u toe dat ik het u geef op het moment dat ik het meer in beeld heb.

De **voorzitter**: Ik denk dat het goed is om het op dit moment hier even bij te laten maar ik constateer in ieder geval dat de andere uitleg nog niet door de stellers van de motie wordt geaccepteerd. Het voordeel van schorsingen is dat je daarin kunt overleggen en in die zin is het misschien goed dat partijen daarin even met elkaar kijken naar de intenties en de bedoelingen en dan maken we dat in de tweede termijn allemaal mee. Volgens mij hebt u het blok Beschermd wonen afgesloten. Het is inmiddels 18.09 uur en we gaan uit de tijd lopen. Ik heb afgesproken dat ik een seintje krijg als het eten binnen is en als ik dat seintje binnenkrijg, ga ik ook gewoon schorsen omdat goed

eten ook belangrijk voor de moraal van de vergadering is. Gaat u vooral door met het volgende blok.

Wethouder **De Ridder**: Dank u voorzitter. Ook dank voor de steun voor de lijn die we hebben ingezet in de verduurzaming. Het is 'verstandige verduurzaming' genoemd en dat is mooi. We noemen het in de Lokale Energiestrategie 'laten zien dat het kan door het te doen' en zo begrijpt u het ook, zo vat u het op en daar ben ik blij mee. We focussen in eerste instantie op energie en als het gaat om het winnen van hernieuwbare energie, zitten wij nog allesbehalve op het landelijke gemiddelde zoals Lokaal Wassenaar! memoreerde en uit de begroting haalde. Ik ga niet zeggen dat wij dat in no time zelfstandig inhalen, maar we gaan het wel via de Regionale Energiestrategie samen met de regio inhalen. Daarvoor zijn we niet alleen afhankelijk van de regio, maar daar geven we zelf ook een invulling aan en dat doen we in eerste instantie door te inventariseren wat wij kunnen realiseren met grootschalige zonne-energie op dak.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Weyn.

De heer **Weyn**: Ja dank u voorzitter, een korte toelichtende vraag. Kunt u ook aangeven waarom wij zo structureel en in zo belangrijke mate achterlopen?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **De Ridder**: Nou ja, u kunt zich misschien ook wel een beetje de kaart van Nederland voorstellen en het ene deel is drukker bewoond dan het andere deel. Wij wonen in de dichtstbevolkte provincie van het land en daar is gewoon minder ruimte. In de Flevopolder en Noord-Nederland hebben ze meer ruimte om iets te doen en daar doen ze ook meer, dat is een heel belangrijke verklarende factor. Dat zal voor een deel ook zo zijn want, zoals we hier ook eerder aan de orde hebben gehad, wordt in de ruimte die wij hebben niet alleen gewoond, maar hebben we ook een waardevol landschap dat we graag willen behouden. Het lijkt of we best wat ruimte hebben, maar dat valt in de praktijk best tegen. Bovendien heb ik deze week ook een goed gesprek gehad met de beoogde bestuursleden van de Wassenaarse energiecorporatie in oprichting. Dat is een club mensen die zeer gemotiveerd is om Wassenaarders te betrekken bij duurzame energie-opwekking en die daarin een trekkende rol vervullen. Ik denk dat we in Wassenaar heel erg blij mogen zijn dat we zulke mensen hebben. Dan de klimaattafels. Dat is de plek waar ik voor het eerst van de Wassenaarse energiecorporatie in oprichting heb gehoord en dat is ook logisch omdat de klimaattafel is bedoeld om alle mensen die een actieve bijdrage willen leveren aan de verduurzaming van Wassenaar bijeen te laten komen om te kijken naar de voortgang van bestaande projecten en of nieuwe projecten tot stand kunnen komen. Dat is een groeimodel dat tot nu toe redelijk wat resultaten heeft opgeleverd en ik denk dat we daar trots op mogen zijn. Begin 2020 hebben we inderdaad een evaluatie gedaan waarin is besproken dat de klimaattafel verder kan ontwikkelen als we meer doen aan communicatie en we meer specifieke doelgroepen benaderen. Het idee was dat we buiten de klimaattafelbijeenkomsten om een belangrijk deel van dat werk zouden doen en corona heeft er niet bij geholpen om dat vol verve op te pakken, maar de ambitie staat nog steeds en we zullen het in 2021 met dezelfde energie oppakken, al was het maar omdat een belangrijk deel van de energie bij de deelnemers aan de klimaattafel zit. Het is mooi dat wij een paragraaf Duurzaamheid hebben en de bedoeling van die paragraaf is dat we er niet alleen iets in de begroting over melden, maar dat we ook in de jaarrekening integraal verantwoording kunnen afleggen over wat wij in deze organisatie aan verduurzaming en duurzaamheid doen. Dat is inderdaad een groeimodel, maar daar is mijn collega al op ingegaan. Waarop ik nog wel wil ingaan, is de motie over de CO₂-prestatieladder. Wij hebben begin 2020 bedacht dat wij willen gaan monitoren op onze eigen CO₂-prestatie en dat ook te zien als een stimulans voor de integrale bijdrage van alle activiteiten van de organisatie, maar daarna hebben wij besloten om de WODV te beëindigen en te starten met een nieuwe organisatie voor Wassenaar. We zien deze motie als een ondersteuning van de gedachte dat we die prestatieladder niet gaan starten in de oude organisatie, maar dat we die vol verve oppakken in de nieuwe organisatie. We kunnen dit als zodanig zien als oordeel raad.

De **voorzitter**: Dit lijkt me een mooi punt om een punt te zetten want hebben bericht gekregen dat het eten klaarstaat. De rest volgt na de eetschorsing, om 19.00 uur gaan we verder. Ik schors de vergadering tot 19.00 uur. Of iedereen weer met mondkapje naar de plek wil gaan, drukte wil vermijden en alles wil doen zoals we dat inmiddels gewend zijn. Dan wens ik u eet smakelijk.

Schorsing

De **voorzitter**: Hierbij heropen ik de vergadering, ik hoop dat u allemaal goed hebt gegeten. Inmiddels is de kring een stuk voller geraakt, welkom ook alle raadsleden die er nieuw bij zijn geko-

men, fijn dat u er bent voor het tweede deel, maar we waren nog bij de eerste termijn. Wethouder De Ridder heeft nog een paar korte punten die ze afmaakt en daarna gaan we door naar wethouder Wassenaar. Het woord is aan de wethouder die nu nog bezig is met cultuur en onderwijs volgens mij. Aan u het woord.

Wethouder **De Ridder**: Dank u voorzitter. Ik had nog drie punten openstaan, de Warenar, vmbo en eenzaamheid. Om te beginnen met de Warenar, zoals u aan het begin van 2020 hebt besloten, werk ik aan de uitwerking van de mogelijkheid om de Warenar te behouden als theater en dorps-huis, waarbij de gemeente afstand kan doen van het pand en dat financieel mogelijk wordt gemaakt door woningbouw toe te staan. Dat doen we met behulp van een participatiegroep. Die groep is met groot enthousiasme en betrokkenheid gestart en conform planning zou daar inderdaad in december 2020 iets moeten uitrollen. Ja, daaruit komt een antwoord op uw vraag namelijk dat het op deze manier kan worden uitgewerkt, maar dat is niet noodzakelijkerwijs één antwoord, daarom staat er dat er een of meerdere opties aan u worden voorgelegd. De bedoeling is dat die er in december a.s. zijn, zodat u daar in januari 2021 over kunt spreken. Ik denk dat het goed is om u ook een informatiebrief te sturen over de start die we gemaakt hebben, dan bent u helemaal bij. Die komt eraan.

Dan vmbo, is er iets nieuws te melden? Voor iedereen die niet bij de laatste commissiebehandeling is geweest, ik zou checken of Voorschoten misschien ook behoefte heeft aan een nieuwe vmbo en dat is niet het geval. Ik heb wel aangegeven dat er een onderwijsinstelling is die mogelijk interesse heeft en dat ik het zou melden als ik daarmee gesproken heb, maar dat gesprek heeft nog niet plaatsgevonden en ik kan nog niets melden.

Tot slot eenzaamheid. Wij zijn een traject gestart en er is in het voorjaar van 2020 een digitale bijeenkomst geweest met partijen die allemaal een bijdrage leveren aan het voorkomen van eenzaamheid bij onze inwoners. Het doel daarvan is om te komen tot een coalitie, 'Eén tegen eenzaamheid', waarbij niet alleen organisaties zich aanbieden, maar uiteindelijk eigenlijk alle Wasse-naarders in staat worden gesteld om zich daarbij aan te sluiten. Om daar meer inhoud aan te geven, komt er ook een cursus waardoor mensen op belangrijke plekken in staat worden gesteld om eenzaamheid te herkennen en hun inzicht over eenzaamheid te vergroten. Nu we voor de tweede keer beperkte mogelijkheden hebben dankzij corona en de maatregelen die genomen zijn om dat te beperken, is eenzaamheid gewoon een onderwerp dat heel erg onze aandacht heeft en gelukkig niet alleen onze aandacht, maar ook de aandacht van de organisaties die namens ons of met ons werk uitvoeren. Het toeval wil dat de burgemeester en ik op 28 oktober a.s. met een aantal organisaties in gesprek gaan om daarover te spreken. Dus het is een onderwerp dat dankzij corona nog meer dan daarvoor onze aandacht heeft en verdient en die geven we het ook. Tot zover voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de wethouder van Bouwen, Economie, Strandzaken, Verkeer, Groen, Omgevingsbeheer en zo hebben we er nog een paar. Gaat uw gang.

Wethouder **Wassenaar**: Dank u wel voorzitter. Ja, hartelijk dank voor de complimenten die u hebt gegeven op onderdelen en projecten die in de begroting binnen mijn portefeuille zitten. Daarbij zitten niet alleen kleine leuke dingen zoals het bedrag dat beschikbaar komt voor de ondersteuning van initiatieven vanuit de wijken voor de versteviging van het groen, dat is natuurlijk heel erg aardig, maar er zitten ook cruciale en belangrijke zaken in. Dat zijn zaken die heel erg aan de orde zijn als je praat over realisatiekracht en denken in mogelijkheden en dan heb ik het uiteraard over dat 2021 een cruciaal jaar is voor de invoering van de Omgevingswet. Daarover worden de komende periode ook belangrijke besluiten van de raad gevraagd en het wordt in dat opzicht ook een druk jaar, maar ook als het gaat om de besluitvorming rond De Paauw, de nota Uitgangspunten Groene Zone en het Inrichtingsplan waarover u allen ook veel ter zake doende vragen hebt gesteld. Om met dat laatste punt te beginnen, de Groene Zone, de heren Hendrickx en Van Doeven spraken daarover. De wijziging van de overeenkomst zou nog aan de orde komen, het college heeft de overeenkomst van 5 maart 2020 direct naar de raad doorgestuurd en ik wijs erop dat daarbij kenbaar is gemaakt, en dat staat ook in de overeenkomst, dat de gemeente Wassenaar voor 1 december 2020 een besluit moet nemen over het toevoegen van die 600 woningen. Ik heb me in die overeenkomsten 5 maart 2020 niet akkoord verklaard met die 600 woningen, dat is een bevoegdheid van de raad en afhankelijk van de conclusies op de onderzoeken rond stikstof en verkeer die aangekondigd zijn. Die conclusies hebben we nog niet en ik heb inmiddels een informatiebrief gestuurd waarin staat dat de datum 1 december 2020 waarschijnlijk wordt verschoven.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx, een interruptie.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, dank u wel. De wethouder spreekt over conclusies over stikstof en dat soort dingen. Het criterium is 600 woningen en voor zover ik begrepen heb, heeft deze raad